Poveşti nemuritoare

37

Coperta:
CARMEN STĂNESCU

© Editura Ion Creangă SA.
Poveşti nemuritoare, 37, 1997

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0582-6

EDITURA ION CREANGĂ SA Pia{a Presei Libere, nr. 1 Sector 1, Bucureşti Tel.: 222 32 54 Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

,ovesti nemurito are

EDITURA ION CREANGĂ-
BUCUREŞTI, 1997

Cele douăsprezece fete de împărat şi palatul cel fermecat

A FOST ODATĂ ca niciodată etc.

A fost odată un flăcăiandru sărman de părinţi. El argăţea pe la unii şi pe la alţii ca să-şi câştige hrana vieţii. Şi fiindcă avea darul de a fi curăţel, toţi flăcăii din sat îl pizmuiau. Ceilalţi argaţi căşunaseră pe dânsul şi-l tot luau peste picior, iară el nu lua aminte la flecăriile lor şi-şi căuta de treaba lui. Când se adunau seara şi bârfeau verzi şi uscate, el se făcea că nu înţelege vorbele aruncate în pofida lui; se arăta prostănac. Pentru aceasta ei îl porocleau zicându-i „căscăundul satului".

Stăpânii unde slujea el erau foarte mulţumiţi de dânsul şi se băteau care de care să-l apuce. Când trecea prin sat, fetele îşi dau coate şi se uitau la dânsul pe subt sprincene. Şi ce e drept

că aveau la ce se uita. El era curat la faţă şi chipeş; chica lui cea neagră ca pana corbului flutura ca o coamă pe grumajii lui albi ca zăpada; mustăcioara abia mijea, de parcă era o umbră pe buza lui cea de sus; dară apoi ochii? Avea nişte ochi, neiculiţă, de băgase pe toate fetele în boale.

Când era la adăpatul vacilor, fetele care de care se întrecea să-i dea pricină de vorbă; dară el nu băga pe nimeni în seamă; se făcea că nu pricepe ce vor ele. Pentru aceasta ele, ca să arate că nu le pasă de nebăgarea lui de seamă, între ele, îl porocleau cu numele de Făt-Frumos al satului.

Şi de unde să nu fie aşa!

El nu se uita nici în dreapta, nici în stânga, mergea cu vitele la păşune şi treaba ieşea din mâna lui mai cu asupra decât din ale celorlalţi argaţi.

Nu ştiu ce făcea el, ce dregea, că vacile pe cari le păştea el erau mai frumoase decât ale celorlalţi argaţi. Ele dau mai mult lapte decât cele ale altor argaţi, fiindcă pe unde le ducea el, păşunea era mai cu gust şi mai îndestulătoare. Pe unde călca piciorul lui se cunoştea, fiindcă şi ierburile se înveseleau.

Pasămite se născuse în ceas bun şi era ursit să ajungă ceva. Dară el nici habar n-avea de asta şi nici gând n-avea să se mândrească, fiindcă nu ştia ce-i este ascuns în cursul vremilor. Ci smerit, precum îl lăsase pe el Dumnezeu, îşi vedea de ale sale, fără să se atingă cu cuvântul, sau în oricareva fel, de alţii sau de al altora. Şi tocmai pentru aceasta flăcăii şi ceilalţi argaţi îl ponosluia.

într-o zi de primăvară, ostenit fiind tot umblând după vaci, se dete la umbra unui copaci mare şi stufos şi adormi; îşi şi alesese, vezi, loc pentru aşa ceva. Era o vâlcea împodobită cu fel de fel de floricele, toate înflorite, de părea că dă ghes omului să treacă printre ele. Ceva mai cât colo un pârâiaş, a cărui obârşie venea dintr-un şipot de apă ce ieşea din coasta unui deluleţ, şerpuia printre brusturi şi alte buruieni pe unde îşi făcuse loc, şi susurul apei parcă te îndemna la somn. Copaciul subt care se adumbrise era măreţ şi parcă se lupta ca să ajungă la nouri. Printre crăcile lui întinse se giugiuleau păsărelele şi-şi făceau cuiburi: numai ascultând cineva ciripirile lor se aprindea într-însul focul dragostei. Desişul frunzelor sale făcea o umbră, de parcă rămâneai la ea. Bag seamă, nu era aşa căscăund flăcăul

acesta, şi pe nedrept îi atârnau de coadă acest ponos ceilalţi argaţi din sat. Cum puse capul jos, şi adormi.

N-apucase să doarmă, ca de când începui să vă povestesc, şi odată sări drept în sus.

Visase un vis frumos şi se deşteptase.

Visase că unde venise la dânsul, măre, o zână, mai frumoasă decât toate zânele din cer şi de pre pământ, şi-i zisese să se ducă la curtea împăratului locului aceluia, că acolo are să se procopsească.

Când se deşteptă, îşi zise: „Mă, ca ce să fie asta?" şi începu a se pune pe gânduri; toată ziulica îl munciră gândurile şi nu se dumirea deloc, deloc ca ce să însemneze un asemenea vis. El nu înţelegea că steaua sub care se născuse venea să-l slujească.

A doua zi, mergând iarăşi cu vitele la păscut, abătu din drum şi dete iarăşi pe la copaciul cu pricina, şi iarăşi se culcă la tulpina lui, şi iarăşi visă acelaşi vis.

Sculându-se, îşi zise: „Mă, ăsta nu e lucru curat", şi iarăşi toată ziulica fu dus pe gânduri.

A treia zi, cu dinadinsul făcu să-i fie drumul pe la acelaşi copaci sub care se culcă, şi visă

acelaşi vis; ba încă de astă dată zâna îl ameninţă cu boală şi cu toate ticăloşiile omeneşti, dacă nu s-o duce.

Atunci şi el, dacă se sculă şi veni acasă cu vacile şi le băgă în coşar, se înfăţişă la stăpâne-său şi-i zise:

- Stăpâne, pe mine mă bat gândurile să mă duc în lume să-mi caut norocul. Destul am argăţit, şi până acum nu văz nici un semn ca să pot şi eu sălta ceva. Fă bine şi-mi dă socoteala.

- Da' pentru ce, băiete, să ieşi de la mine? Au doară nu te mulţumeşti de simbria ce-ţi dau? Au mâncare n-ai destulă? la, mai bine şezi la mine, şi eu voi căta să-ţi dau o fată bună din sat, cu niţică zestricica, să te mai ajut şi eu cu ce m-o lăsa inima, să-ţi faci şi tu rost aici ca toţi megiaşii, nu mai hoinări prin a lume, ca să nu ajungi fără nici un căpătâi, ca vai de lume.

- Ba, de mulţumit, sunt mulţumit de d-ta, stăpâne; mâncare am destulă, nu pot să mânii pe Dumnezeu; dară aşa mi-a venit mie, să mă duc în lume, şi nu voi rămânea pentru nu ştiu ce.

Dacă văzu stăpâne-său că este peste poate a-l face să rămâie, îi dete ce bruma mai avea să ia, şi el plecă, luându-şi ziua bună de la stăpân.

Ducându-se de la satul său, flăcăul ajunse drept la curtea împărătească şi se băgă argat la grădina împăratului. Grădinarul fu bun-bucuros să-l priimească, când îl văzu aşa curăţel, căci dobândise până atunci câteva bobârnace de la fetele împăratului că bagă argaţi tot ce este mai urâcios şi mai scârbos în omenire.

Curăţel, curăţel, dară hainele de pe dânsul erau imoase[1], deh! ce să zici, ca de văcar. Grădinarul puse de-l îmbăie, îl primeni şi-i dete de îmbrăcă nişte haine care să mai semene a argat la grădina împărătească. Şi cum era de potrivit făcut la boiul lui, îi şedea bine cu hainele ce îmbrăcă.

Pe lângă celelalte trebi grădinăreşti, slujba lui de căpătenie fu ca să facă în fiecare zi câte douăsprezece mănunchiuleţe de flori, şi în fiecare dimineaţă să le dea la cele douăsprezece domniţe, fete ale împăratului, când vor ieşi din casă spre a se primbla prin grădină.

Aceste domniţe erau ursite să nu se poată mărita până nu se va găsi cineva care să le ghicească legătura ursitei lor şi să facă pe vreuna

Imos - murdar, mânjit.

din ele ca să iubească pe cineva. Ursitele lor le dăruise cu patima jocului. Erau nebune după joc şi pe fiecare noapte rupeau câte o pereche de conduri de mătase albă, dănţuind.

Nimeni nu ştia unde merg ele noaptea de joacă.

împăratul se luase de gânduri cu atâta cheltuială pe condurii fetelor sale şi pentru inima lor de gheaţă, de care nu se putea lipi nici un june din cei ce veniseră în petit.

Pentru aceasta el dase sfară în ţara lui şi în ţările streine, precum ca să se ştie că cine se va găsi să-i spuie ce fac fetele lui noaptea de rup fiecare câte o pereche de conduri, poate să-şi aleagă pe care-i va plăcea din ele, şi el i-o va da lui de soţie.

El ştia că le ţine pe toate închise la un loc, într-o cămară din palatul său, încuiate şi zăvorâte cu nouă uşi de fier şi cu nouă lacăte mari. Dară nimeni nu ştia ce fac ele noaptea de li se rup încălţămintele, căci nimeni nu le văzuseră până atunci ieşind din casă, căci nu puteau.

Pasămite, lor le era făcut ca aşa să-şi petreacă vremea în toată viaţa lor. Aşa le era orânda.

Cum se auzi de această hotărâre a împăratului, începu a curge la peţitori: ba feciori de domni şi de împăraţi, ba feciori de boieri mari, până şi feciori de boieri mai mici. Şi care cum venea se punea de pândă la uşa domniţelor câte o noapte. împăratul aştepta cu mare nerăbdare în fiecare dimineaţă ca să-i aducă câte vreo veste bună; dară în loc de aceasta, i se spunea că junii ce se puneau de pândă seara nu se mai găsesc dimineaţa. Nu se ştia ce se fac. Nici de urmă măcar nu li se mai dedea.

Unsprezece flăcăi o păţise până acum. Ceilalţi, cari mai erau, începuseră a se codi; nu mai voiră să stea de pândă. Se lipseau de a lua de neveste nişte fete pentru care se răpune aţâţi tineri.

Şi astfel, unul câte unul, se cărară pe la casele lor de la curtea acestui împărat, şi-i lăsară fetele în plata Domnului; căci nimeni nu mai voia să-şi piarză sufletul pentru un cap de muiere.

însuşi împăratul fu coprins de spaimă, cum de să piară aşa junii ce voiau să-i pândească fetele, şi nu mai cuteza să îndemne pe nimeni.

împăratul era nevoit să cumpere mereu pe fiecare zi câte douăsprezece perechi de conduri,

şi intrase la grije că o să-i îmbătrânească fetele în vatră şi o să împletească cosiţa albă, fără să puie pirostriile în cap.

Argatul de la grădinărie îşi împlinea slujba cum ştia el în legea lui. Şi domniţele erau mulţumite de mănuchele de flori ce li le da argatul, şi grădinarul de lucrul lui.

El, când da florile domniţelor, nici nu-şi ridica ochii asupra lor; dară când da florile fetei celei mai mici, nu ştiu de ce, că se roşea ca un bujor, şi-i tâcâia inima, de sta să-i sară din piept afară.

Fata băgă de seamă aceasta, însă crezu că flăcăul este ruşinos şi d-aia se face aşa de roşu când vine înaintea lor.

Azi aşa, mâine aşa, el vedea că nu e de nasul lui o aşa bucăţică. Dară ce-i faci inimei? Ea îi da brânci şi lui, bat-o pustia! şi ar fi voit să se puie şi el la pândă, şi apoi se gândea şi la păţeniile celor ce păzise înaintea lui.

Fata cea mică se greşi într-o zi şi spuse surorilor cum argatul care le da flori se roşeşte ca o sfeclă când vine înaintea lor şi cum este de curăţel. Cum auzi fata cea mai mare astfel de cuvinte că iese din gura surorei sale celei mai mici, unde începu să o dojenească cu nişte vorbe

cum luătoare în râs, cum de numai să se gândească ea a scoate aşa vorbe blânde pentru un argat, căci asta ar semăna că inima ei este pornită a se planisi[1] cuiva.

Băiatului îi zicea inima să se arate la împăratul cu cererea de a pândi şi el, dară să lăsăm că-şi cunoştea lungul nasului, să lăsăm că nu uitase păţeniile atâtor flăcăi ce pieriseră, lui îi era să nu-şi piarză slujba şi să rămâie cu buzele umflate. Apoi unde pui d-ta gândul ce-l muncea groaznic că, de va fi gonit de la curtea împărătească, n-are să mai vază pe fetele împăratului, căci dându-le flori în fiecare dimineaţă, oricât se feri de vreo patimă, totuşi gingăşiile şi frumuseţile fetelor de împărat, şi mai cu seamă căutătura cea blajină a fetei celei mici, îl ademenise până într-atât, încât se socotea el că daca nu va mai atinge în fiecare dimineaţă cu degetele sale mâinile cele albe ca o coală de hârtie, cu pielea moale ca puful, ale fetelor de împărat, nu va mai putea trăi.

Ziua, noaptea, îl munceau aceste gânduri şi nu ştia cum să facă să-şi împlinească pofta

A se planisi - a se lăsa robit, stăpânit de cineva.

inimei, fără de care, simţea el, că nu va putea să mai trăiască.

într-una din nopţi, adormind el cu gândul ţintă la dorinţa ce-l chinuia de-i rodea băierile inimei, văzu în vis iară pe zâna din vâlceaua cea cu flori unde i se arătase odinioară. Ea îi zise:

- Să te duci la unghiul gradinei cel despre răsărit; acolo vei găsi doi pui de dafin, unul cireşiu şi altul trandafiriu; alături de dânşii vei vedea o săpălugă de aur, o năstrapă[1] tot de aur şi un ştergar de mătase. Să iei aceşti pui de dafin, să-i pui în două ghivece frumoase, să-i sapi cu săpălugă cea de aur, să-i uzi cu năstrapă cea de aur, să-i ştergi binişor cu ştergarul cel de mătase şi să-i îngrijeşti ca pe lumina ochilor tăi. Când vor creşte şi se vor face ca de un stat de om, orice vei cere de la dânşii ţi se va izbândi tocmai pe tocmai.

Zise şi pieri ca o nălucă, fără să apuce argatul grădinarului să-i mulţumească barim.

Nici nu se dezmeticise bine din uluiala somnului, nici nu se şterse la ochi măcar, şi dete fuga în unghiul gradinei cel despre răsărit şi

[1] Năstrapă - cană, cupă.

rămase năuc de bucurie, când văzu în fiinţă toate cele ce îi spusese zâna în somn. Acum se şterse şi el la ochi, se pipăi să vază nu care cumva doarme încă şi aievea să fie oare ceea ce vedea? După ce se încredinţa că nu este nălucă de noapte, puse mâna şi luă dafinii.

îi îngriji cum ştiu el mai bine, îi sapă adesea cu săpăluga ce găsise el acolo, îi udă cu năstrapa, îi şterse cu ştergarul şi, ce să mai lungim vorba? îi îngriji ca pe lumina ochilor lui, tocmai precum îi poruncise zâna. Dafinii creşteau şi se împuterniceau ca prin minune. Nu trecu mult şi se făcură mari. Frumuseţe ca şi la aceşti dafini nici că s-a mai văzut. Când ajunseră ca d-un stat de om, el veni la dânşii într-una din zile şi zise unuia precum îl învăţase zâna:

- Dafine, Dafine,
Cu săpăluga de aur săpatu-te-am, Cu năstrapa de aur udatu-te-am, Cu ştergar de mătase ştersu-te-am, Dă-mi darul d-a mă face, oricând voi voi eu, să nu fiu văzut de nimeni.

El rămase buimăcit de mirare, când în clipa aceeaşi chiar văzu cum se înfiinţează un boboc

de floare, cum creşte de se măreşte şi cum se deschide o floare aşa de frumoasă, de nu puteai să te opreşti ca să nu o miroşi. El puse mâna de o rupse, o luă şi o băgă în sân; vezi că aşa îl învăţase zâna.

Seara, când domniţele intrară în cămara lor cea încuiată şi zăvorâtă cu nouă lacăte mari, ca să se culce, el se furişă binişor pe lângă ele şi intrară împreună. El le vedea pe ele ce fac, dară ele nu-l vedeau pe dânsul. El le văzu că în loc să se dezbrace spre a merge la culcare, ele începură a se pieptăna, a se îmbrăca cu haine scumpe şi a se găti de ducă.

El se mira de cele ce vedea şi hotărî ca să se ţie după dânsele cu dinadinsul, să vază pe unde au să iasă ele, unde au să se ducă şi ce au să facă.

Când, deodată, fata cea mai mare zise surorilor sale:

- Gata sunteţi, fetelor?
- Gata suntem, răspunseră ele.

Atunci cea mare din surori bătu cu piciorul în pământ, şi deodată se deschise în două duşumeaua casei. Ele se coborâră prin acea deschizătură şi merseră ce merseră până ce ajunseră la o grădină gărduită cu zid de aramă.

Când fură să intre, fata cea mare bătu din picior, iarăşi, şi porţile de oţel ale gradinei se deschiseră. Intrând, băiatul calcă pe rochia fetei celei mici.

Aceasta, întorcându-se repede, nu văzu pe nimeni şi, chemându-şi surorile, le zise:

- Surorilor, bănuiesc că s-a luat cineva după
mine, că uite, simţii să m-a călcat pe rochie.

Surorile se uitară în toate părţile şi, ne-văzând nici ele pe nimeni, îi răspunse:

- Nu fi aşa bănuitoare, soro: cine să fie aici,
ori să se ia după noi? Nici pasăre măiastră nu
poate răzbi până unde suntem noi acum. la vezi
mai bine, să nu se fi apucat rochia ta de vreun
mărăcine şi, cum eşti tu de fricoasă, ţi s-o fi părut
că te-a călcat neştine pe rochie. Nu fi aşa de
uşurică!

Ea tăcu. Băiatul se ţinea după dânsele.

Trecură printr-o pădure cu frunzele de argint, trecură prin alta cu foile de aur, trecură prin altă pădure cu frunzele numai diamanturi şi pietre nestimate, cari sclipeau de-ţi luau ochii, şi ajunseră la un eleşteu mare.

în mijlocul acelui eleşteu se ridica un dâmbuleţ şi pe dânsul nişte palaturi cum nu mai

văzuse el până atunci. Palaturile împăratului rămăseseră jos de tot pe lângă acestea, care străluceau de la soare te puteai uita, dară la dânsele ba. Şi aşa de cu meşteşug erau făcute, încât când te urcai în ele ţi se părea că te cobori, şi când te dedeai jos din ele ţi se părea că te urci.

Douăsprezece luntrişoare cu vâslaşi muiaţi numai în fir de cel bun le aşteptau la margine. Cum ajunseră, se puseră fiecare în câte una şi plecară. Argatul se puse în luntrea fetei celei mici.

Luntrile porniră şi mergeau în rând ca cocorii. Numai luntrea fetei celei mai mici rămânea mai în urmă. Vâslaşul se mira cum de este mai grea decât altă dată şi trăgea din răsputeri la vâsle ca să ajungă pe celelalte.

Cum ieşiră la celălalt mal al eleşteului, se auzi o muzică care, vrând, nevrând, te făcea să dănţuieşti. Fetele se repeziră ca fulgerul, intrară în palat şi se puseră pe joc cu flăcăii cari le pândiseră, şi jucară şi jucară până ce li se sparseră condurii.

Băiatul se ţinu mereu după ele. Intrând şi el în palat, ce-i văzură ochii? Cămara de joc mare şi largă, de abia puteai să-i zăreşti căpătâiul. Ea era împodobită numai cu aur, cu pietre nestimate

şi cu făclii de jur-împrejur ce ardeau în nişte sfeşnice de aur curat, mai mari decât omul. Părepii albi ca laptele străluceau de-ţi luau ochii, şi cu dungi de aur, împodobite cu zamfiruri şi rubinuri de licăreau ca focul.

Argatul se puse într-un colţ şi privea la toate minunile astea. Şi avea şi la ce privi, căci vedea acolo lucruri de cari nu-i mai văzuseră ochii. Dar unde fu pomana aia ca să stea la un loc? Sărea şi el tontoroiul de colo până colo, fără să vrea; căci nu era chip să stea la un loc fără a sălta, când cânta muzica aia. Până şi sfeşnicile şi mesele şi lăviţile din casă săltau.

Şi nici pomeneală măcar nu este ca să-şi închipuiască cineva frumuseţea cântărilor şi a muzicii aceleia: organe, fluiere, chitări, alăute, buciume, cimpoaie şi alte multe d-alde astea cântau într-o unire, de rămâneau marţ cei mai buni muzicanţi din lume.

D-apoi fetele? Trăgeau cu foc la nişte hori, bătuta, brâul, ca la uşa cortului, de unul singur, pipăruşul şi câte jocuri toate, de puteai să-ţi rupi bojocii jucând.

Şi jucară şi jucară, până despre ziuă. Când, deodată, încetând muzica de a mai cânta, ieşi ca

din pământ o masă încărcată cu de toate bunătăţile, şi ce este pe lume, şi ce nu este. Se puseră cu toţii la masă şi mâncară şi se chefuiră cât le poftiră inima.

Argatul de la grădinărie şedea în colţul lui unde se aşezase şi privea, lăsându-i gura apă.

La masă le slujea nişte arapi, îmbrăcaţi în nişte haine foarte scump împodobite.

După ce se sculară de la masă, prinseră a se întoarce acasă.

Se întoarseră iarăşi pe unde au fost venit. Băiatul se ţinea după dânsele, ca dracul după călugăr.

Când fură a trece prin grădina cu frunzele de argint, ce-i dete argatului prin gând, că numai rupse o rămurică dintr-un copaci.

Un freamăt puternic se făcu atunci în toată pădurea, ca de o furtună ce vine întărâtată asupra copacilor; şi totuşi nici o frunză măcar nu se mişcă din loc, ba nici măcar nu se clătină ca de o adiere de vânt barim.

Fetele răsăriră.

- Ce să fie asta, leiculiţă? ziseră.

- Ce să fie? răspunse cea mai mare din surori. Iacă, păsărică ce-şi are cuibul în turnul

bisericii din palaturile tatălui nostru trebuie să fi trecut prin frunze: căci numai ea poate să răzbată pe aici.

Fetele trecură şi ajunseră în palatul unde erau încuiate, tot pe unde ieşiseră.

A doua zi, argatul de la grădinărie, când dete mănunchiurile de flori fetelor împăratului, ascunse cu meşteşug ramurica ruptă în mănunchiul fetei celei mici.

Domniţa se miră când îşi primi mănunchiul de flori, se uită cam cu milă la argat şi nu-şi putea da seamă cum de să ajungă acea rămurică între florile ce primise.

A doua seară, iarăşi aşa o petrecură. Băiatul, iarăşi pe furiş, se ţinuse după dânsele, cu deosebire numai că rupse o rămurică din copacii cei cu frunzele de aur, pe care o puse iarăşi între florile ce dete a doua zi domniţei celei mici.

Fata cea mai mare, iarăşi, cu cuvinte liniştitoare, alină frica surorilor ei când se auzi freamătul ce se făcu în pădurea de unde argatul rupse rămurică.

Când, a doua zi, domniţa cea mică priimi florile cu rămurică ascunsă între ele, îi dete un fier ars prin inimă.

Ea căută vreme cu prilej şi, prefăcându-se că vrea să se primble, ieşi preste zi prin grădină şi, întâlnind pe argat la o cotitură a gradinei, îl opri şi-i zise:

- De unde ai avut tu rămurica ce mi-ai pus-o în mănunchiul de flori?
- De unde o ştie prea bine măria-ta.
- Care va să zică, tu te-ai ţinut după noi, şi ştii unde mergem noi noaptea.
- Cam aşa, măria-ta.
- Cum ai făcut de ai venit după noi de nici una dintre surori nu te-a văzut?
- Pe furiş.
- Na o pungă de bani, şi să nu scoţi nici o vorbă despre primblarea noastră de noaptea.
- Eu nu-mi vânz tăcerea, măria-ta.
- Dacă voi auzi însă că ai crâcnit ceva, voi pune să-ţi taie capul.

Zise ea vorbele astea aspre din gură, dară din inimă altceva cugeta. Ei i se părea că acest argat din ce în ce se face mai curăţel.

A treia noapte când se duse după dânsele, tot pe furiş, rupse o ramură din pădurea cu copacii cei care aveau foile de diamant, şi iarăşi se făcu freamăt printre frunze, şi iarăşi surora cea mai

mare alină frica surorilor celor mici cu cuvinte liniştitoare. Domniţa însă cea mică, nu ştiu de ce, dară în inima ei se strecură o bucurie ascunsă.

în ziua următoare, când găsi rămurica de diamant în mănunchiul de flori, cată cam pe subt ascuns la argat şi-l găsi că nu se prea deosebeşte de fiii de domni şi de împăraţi. Atât i se păru de drăgălaş.

Argatul şi dânsul cată asupra domniţei cu ochi galeşi, dară tot pe furiş, şi o văzu că se tulburase oarecum, se făcu însă că nu pricepe nimic şi-şi cată de treabă.

Surorile domniţei deteră peste dânşii vorbind şi râseră de dânsa şi o luară cu cuvintele cam peste picior. Fata cea mică tăcu şi înghiţi ruşinea. Nu se putea ea mira din destul cum a făcut argatul de Ie-a descoperit. Ei, vezi, îi intrase în cap că acest flăcău nu poate să fie om prost, deoarece dovedise lucruri ce nici măiestrele nu le ştiau.

Şi apoi, adevărul vorbind, boiul lui cel falnic, chipul lui cel bine potrivit şi blajin îl arăta cât de colo a nu fi de argat prost. Pe lângă acestea, şi înfăţişarea, şi totul într-însul avea pe vino-ncoace.

După ce intrară în casă fetele, domniţa cea mică le spuse că argatul de la grădinărie ştia tot

ce fac ele noaptea. Atunci se adunară la sfat şi plănuiră ca să-l facă şi pe dânsul să-şi piarză inima şi simţirile, cum făcuseră şi cu ceilalţi tineri.

Flăcăiandrul însă se furişă şi de-astă dată de intră în cămara fetelor, ca să asculte la sfatul lor. Pare că-i spusese ariciul la ureche că are să se petreacă între ele ceva pentru dânsul.

Acum, după ce ştia totul, dară totul ce trebuia să ştie, se duse la dafinii lui şi zise către cel trandafiriu:

- Dafme, Dafine! Cu săpălugă de aur
săpatu-te-am, Cu năstrapă de aur
udatu-te-am, Cu ştergar de mătase
ştersu-te-am. Dă-mi minte şi
procopsea/ă de fiu de domn
şi împărat.

Ca şi de la rând, un boboc de floare încolţi, crescu şi se deschise o floare minunată. El luă floarea şi o băgă în sân. Odată căzură de pe faţa lui arsăturile de soare şi îi rămase chipul curat şi luminat, ca şi când atunci îl făcuse mă-sa. Simţi că în creierii lui se petrece un ce de care nu-şi

putea da seama. Dară văzu că începe a judeca altfel de cum judeca el până acum. Pasămite, se ascuţise la minte. Şi totdeodată se pomeni îmbrăcat cu nişte haine ca ale fiilor de împăraţi şi de domni.

Atunci se duse la împăratul şi ceru şi dânsul să-i păzească fetele, într-o noapte.

împăratului i se făcu milă de tinereţele lui şi-l sfătui să-şi caute mai bine de treabă, decât să se răpuie. El stărui. împăratul priimi. Acesta nici nu bănuia măcar a fi argatul de la grădinărie; aşa de mult se schimbase.

Când îl arătă fetelor şi le spuse împăratul ce voieşte, nici ele, vezi, nu-l cunoscură. Numai cea mică, fiind cu cuiul la inimă, îl cunoscu şi începu a tânji de dragoste.

Noaptea următoare, când plecară ele la joc, îl luară şi pe dânsul. El ştia ce i se pregăteşte, dară se feri ca de oala mălaiului să nu dea în clapcă.

Ajunseră la palatul vrăjit, jucară până despre ziuă, apoi se puseră la masă. I se aduse şi lui băutura din care băuse toţi cari veniseră înaintea lui, băutură care trebuia să-l facă a-şi pierde minţile şi simţirea, băutură care să-l piarză şi pe dânsul ca pe ceilalţi.

Atunci unde îşi întoarse nişte ochi lăcrămoşi şi plini de focul dragostei ce-l mistuia, şi zise cu grai duios domniţei celei mici:

- Vezi tu? Iacă eu mă pierz pentru dragostea ta, daca ai aşa inimă de gheaţă.

- Nu; n-am inimă de gheaţă; focul dragostei tale mi-a încălzit-o, răspunse ea. Nu bea. Mai bine voi să fiu grădinăreasa cu tine, decât fată de împărat.

Cum auzi aşa, el aruncă băutura la spate, şi mai apropiindu-se de dânsa, îi mai zise:

- Să nu-ţi fie teamă, măria-ta, că grădină
reasa nu ai să fii o dată cu capul.

Toţi cei de faţă auziră vorbele lor. Puterea farmecului se zdrobi şi toţi cu totul se pomeniră în palaturile împăratului. Palatul cel fermecat pieri ca o nălucă, ca şi cum n-ar fi mai fost pe lumea asta.

Când îi văzu împăratul, încremeni de uimire cu amândouă mâinile pe barbă. Flăcăul, fostul argat la grădinărie, îi povesti toată şiretenia nopţilor. împăratul dete pe fata cea mică după flăcăiandrul cel frumos şi drăgăstos.

Apoi se înfăţişară şi celelalte fete cu câte unul din fiii de împăraţi şi de domni pe care şi-l

alesese. împăratul se înduplecă şi le dete pe fiecare la casa lor. Şi se făcu o bucurie mare în toate părţile, care bucurie, de ar fi o sută de guri, nu una ca a mea, n-ar putea-o spune.

înainte de a se cununa, fata cea mică întrebă pe logodnicul ei cu ce putere făcu el de le descoperi ascunsurile faptelor lor şi legătura farmecului ce le ţineau înlănţuite.

El spuse. Iară ea, ca să nu fie bărbatu-său mai presus decât ea, ci să fie deopotrivă om ca toţi oamenii, se duse de tăie dafinii şi-i băgă în foc.

Apoi se cununară şi trăiră o viaţă fericită, cum se trăieşte pe lumea noastră asta bălţată, până ce se istoviră toţi cu totul, în adânci bătrâneţe.

Iar eu încălecai p-o şea etc.

Păţania lui moş Pierre

ÎNTR-UN SAT trăia odată un bătrân, pe nume moş Pierre, bun gospodar şi de treabă, numai că veşnic avea ceva de care să se plângă: ba că vara a fost prea secetoasă şi nu s-a făcut pic de fân pentru vite, ba că a fost prea ploioasă şi au putrezit clăile de fân, ba că una, ba că alta, niciodată vremea nu-i putea intra în voie. Să nu vă închipuiţi însă că moş Pierre era zgârcit sau mai ştiu eu ce maţe-pestriţe. Dimpotrivă, uşa lui era deschisă tuturor şi ajuta pe oricine, la vreo nevoie.

îşi făcuse un obicei din a se plânge numai aşa, din plăcerea de a discuta. De fapt, în cei vreo cincizeci de ani de când se-nsurase şi se făcuse gospodar, trecuse prin multe şi ştia că un bun plugar ştie să tragă foloase indiferent cum ar fi fost vremea.

Trebuie să vă spun că moş Pierre se pricepea în ale plugăriei şi ale vitelor şi orice măcelar sau negustor de grâne ştia că la el găseşte totdeauna marfă pe cinste. Am uitat să vă spun că moşul n-avea o palmă de pământ, ci lucra în arendă, de ani şi ani de zile, vreo şase hectare, pământul unui notar din orăşelul vecin, cu care se împăca de minune.

Notarul nu căuta să-l jecmănească pe moş Pierre şi acesta îi plătea cinstit tot ce-i datora. De zeci de ani, fără nici o întârziere, la 24 martie şi la 24 septembrie, moş Pierre punea în pungă şase sute de franci - chiria pentru pământ - şi, într-un coş cte nuiele, un bulgăre aurit de unt, douăsprezece ouă şi o sticlă cu vin din cel mai bun; apoi pornea la oraş.

După ce-i da notarului banii, untul şi ouăle, desfundau sticla de vin şi o goleau amândoi, după care fiecare pleca în treaba lui, până la termenul următor, care era exact peste şase luni.

Dar la înapoiere, bucuros că-şi plătise datoria, moş Pierre mai găsea ceva mărunţiş în pungă, cu care se cinstea pe la toate crâşmele pe care le întâlnea în drumul său - nu de alta, dar să nu se supere vreun cârciumar că nu

trecuse şi pe la el, aşa că, seara, omul sentorcea vesel acasă şi cam împleticindu-se. Văzându-I aşa, nevastă-sa îl lua de la uşă în primire:

- Iar mi te-ai tămâiat pe la crâşme, omule?
Nu ştiu când ai să te laşi de obiceiurile astea ale
tale! Din cauza vinului n-ajungem şi noi să mai
scăpăm de nevoi...

Moş Pierre lăsa ochii în pământ şi nu zicea nici pâs. Nu că i-arfi fost frică de babă, dar îl mai apuca şi pe el ruşinea.

Bătrâna turuia însă întruna:

- Să ştii că într-o bună zi, când te-oi mai
prinde-n halul ăsta, am să te închid în cocina
porcilor, să râdă toţi vecinii de tine.

Acum, ca să fim cinstiţi, moşul nu era chiar beţivan. Mai făcea el câte un chef la trei-patru luni o dată. Dar aşa-s femeile, când se pornesc, parcă-s mori neferecate.

Hei, dar iată că într-un an n-a plouat chiar deloc şi moş Pierre n-a putut scoate nimic de pe ogor pentru vânzare. Abia a cules cât să mănânce ei şi vitele şi să aibă ce semăna primăvara viitoare. De unde să scoată şase sute de franci ca să plătească arenda notarului? Moşul şi baba cam dau din colţ în colţ, căci 24 septembrie - ziua

plăţii - se apropia cu paşi repezi şi notarul nu voia să aştepte nici un ceas peste termen. Bietul moş Pierre fu nevoit să cumpere şi ceva fân de la alţii, pentru iarnă, şi de nicăieri nu se zărea nici un ajutor.

- Ce ne facem, moşnege, de unde plătim?

- Nu te mai frământa atâta, femeie! O să vindem şi noi cei doi juncani, că doarde-aia i-am îngrăşat, ca să-i avem la o nevoie ca asta. Pe ziua de 21 septembrie mă duc cu ei la târg şi după trei zile am să-i pot achita notarului banii de arendă.

- Să te audă Dumnezeu, omule, dar tare mă tem...

Aşa cum spusese, la 21 septembrie, moş Pierre luă de funie cei doi juncani şi o porni la târg. La ora zece, juncanii rumegau braţul de fân pe care li-l dăduse stăpânul şi aşteptau muşteriii care, de altfel, nu întârziară.

-Ah, uite-l pe moş Pierre! zise careva. De vânzare ţi-s viţeluşii ăştia?

- Dacă ţi-ai pierdut vederea, du-te la doctor să-ţi cumperi ochelari! se supără moş Pierre. Dacă juncanii ăştia tu-i vezi cât nişte viţeluşi, unde să-ţi mai zăreşti lungul nasului?

- Ei, lasă, nu te supăra, îi vinzi?
- Că doar nu i-am adus la târg să se plimbe ca nişte cucoane.
- Cam slăbuţi... Uite, ăstuia chiar poţi să-i numeri coastele.
- Adineauri nu vedeai juncii, şi acum ţi s-a ascuţit aşa de tare vederea, că ai început să vezi şi ce nu este. Hai, ori cumperi, ori lasă pe altul...
- Bine, bine. Cât ceh pe ei?
- Tu eşti negustorul. Cât dai?
- îţi dau o mie de franci pe amândoi.
- O mie de franci? Dar ce crezi că eu îţi vând piele pentru opinci, ori junei?! N-au trecut nici cinci minute de când un alt negustor mi-a dat 1 500 franci şi n-am vrut să-i dau.
- Rău ai făcut! Preţul ăsta n-ai să-l mai capeţi. Dar, hai, să lăsăm gluma: uite, îţi dau 1 100 franci şi să încheiem târgul.
- Nu, fără 1 200 nu ţi-i dau!
- Fie 1 200. Noroc, şi să bem aldămaşul.

Moş Pierre luă cei 1 200 franci oferiţi de negustor, plus câteva păhărele de vin, care i se urcă repede la cap, şi-o porni spre casă. Dar, trecând pe lângă o prăvălie, îşi aduse aminte că de mult tot voia să-şi cumpere o tabacheră nouă.

Cea veche, din corn, îl slujise încă din tinereţe, iar acum se cam hârbuise. De data asta, însă, din cei 1 200 franci putea să-şi cumpere una nouă. Intră deci în prăvălie, unde văzu o mulţime de tabachere lustruite. Alese una de cireş, cu capac strălucitor, care se deschidea când apăsai pe un buton mic de alamă. Plăti vreo trei franci, cumpără şi nişte tutun şi se opri la prima cârciumă.

- Hei, iată-l şi pe moş Pierre. Ţi-ai vândut boii? întrebă unul dintre ţăranii ce se cinsteau la o masă.
- Vândut.
- Să bem ceva în sănătatea cui a luat banii.
- Să bem.

Şi aşa, din crâşmă în crâşmă, moşul se tot apropia de casă, dar, cu cât se apropia, cu atâta simţea că-i slăbesc puterile şi că abia mai merge. La ultima crâşmă, moşul nu prea mai ştia nici ce face, nici ce vorbeşte.

- Să trăieşti! strigă el la cârciumar. Dă-mi ceva să beau, că mi s-a uscat de tot gâtlejul.
- Nu prea se vede, moş Pierre, dar ce ţi-a venit să te apuci azi de chef?

-Am vândut juncii şi am luat pe ei 1 200 de franci. Uite banii, uite biletul de o mie şi uite şi mărunţişul.

Şi, cu lăudăroşenia omului beat, întindea banii pe tejghea.

- Hei, dar văd că ţi-ai luat şi o tabacheră nouă. S-o porţi sănătos!

- Mulţam! Asta veche nu mai făcea doi bani. O am din timpul războiului. M-a slujit cu cinste, dar a îmbătrânit şi ea.

După ce cinsti o sticlă de vin, moşul îşi luă tabachera şi dădu să plece.

- la-ţi, omule, şi banii! strigă după el
crâşmarul.

-Aha, uitasem...

Crâşmarul adună banii şi-i băgă în buzunarul lui/noş Pierre.

O dată cu căderea nopţii, moşul se legăna ca o pendulă în pragul casei.

-Te-ai întors, beţivanule? îl ocărî nevastă-sa, când îl văzu. M-aş fi mirat să vii şi tu de la târg ca oamenii... Ai vândut de doi bani şi ai băut de zece, după obiceiul tău.

- Nu te supăra, că n-ai de ce, măi babo! Am vândut juncanii cu 1 200 franci, aşa că aveam şi eu dreptul să mă cinstesc. Peste două zile am să merg la notar să-i duc banii, şi gata!

- Lasă flecăreala şi treci de te culcă!

- Dar unde mi-i patul, babo? la ţine-l puţin pe loc, că nu ştiu ce are de tot fuge de colo-colo şi nu-l pot prinde defel.
- îţi fuge ţie vinul prin cap, că ai băut până n-a mai încăput în tine!

Când să se dezbrace, moşul dete peste tabachera veche.

- Hop, că de tine nu mai am nevoie! strigă
el şi o aruncă în sus.

Tabachera se ciocni de grindă şi căzu pe dulapul înalt din colţ. Pe urmă, chefliul adormi buştean.

A doua zi, când se trezi, soarele era sus pe cer şi baba curăţase nişte cartofi.
- Te-ai sculat? la să-mi spui ce mi-ai făcut ieri şi pe unde mi-ai umblat?
- Ieri, mă întrebi, babo? Cam greu să-ţi repet. Nu ţi-am spus că am vândut juncanii cu 1 200 franci?
- Cu cât?
- Cu 1 200 franci.
- Aşa? Atunci poate ai putea să-mi spui şi mie cam pe unde ai pus o mie de franci, că-n portofelul tău nu sunt decât 120 franci.
- Unde vrei să fie decât în portofel?

- Uită-te şi tu!

Moşul se uită-n portofel. Biletul de o mie nu era acolo.

- L-oi fi pus poate în buzunar...
- Caută-l!

Căută şi-n buzunar, dar... nici pomeneală să găsească acolo ceva!

- Unde l-am putut lăsa?
- L-ai băut, beţivanule, cu beţivii tăi de prieteni!
- Fugi de aici, babo, cum să bem o mie de franci? Stai să mă gândesc pe unde am fost: va să zică, mai întâi mi-am cumpărat tabachera. Acolo nu l-am lăsat, că nu băusem nimic. Pe urmă, la crâşma lui Antoine. Nici acolo nu l-am lăsat. Nu, nu-mi aduc aminte... Trebuie să mă duc pe la fiecare, să-i întreb. L-am uitat undeva şi nu mai ştiu unde.

Spre seară, după ce trecuse pe la toţi cârciumarii, moşul se întoarse amărât. Nu găsise biletul de o mie de franci. Toţi îi spuseseră că nu văzuseră nici o hârtie de o mie. Antoine însă îşi aducea aminte că-i băgase la plecare toţi banii în buzunar. Poate i-o fi pierdut pe drum. Poftim de te descurcă acum cu notarul! Peste două zile era 24 septembrie.

A venit şi ziua fatală şi a trecut. Moş Pierre nu mişcă un deget. Ce putea să-i spună notarului? După trei zile primi o scrisoare în care proprietarul pământului îi spunea că întârziase cu trei zile peste termenul stabilit. Poate uitase. Moş Pierre făcu pe n-aude, n-a vede. A doua scrisoare era de-a dreptul ameninţătoare.

- Vai de noi, se tânguia baba, o să ne alunge de pe pământul lui!

- Nu cred să fie aşa rău la suflet, spunea moşul. Doar de ani de zile i-am plătit la vreme. O să înţeleagă şi el...

Dar nici moş Pierre nu credea în ceea ce spunea.

Era de acum 2 octombrie. Toate-i merseseră moşului pe dos. Mai întâi că un bou înfipsese un corn în coasta lui, de mai-mai să-l străpungă. Pe urmă, tabachera lui cea nouă se stricase. Capacul nu se mai închidea şi tot tutunul i se risipea în buzunar. „Aşa-s toate lucrurile astea de gata, îşi spunea el. Dai bani cu nemiluita şi te ţin trei zile cu cea de alaltăieri, la s-o repar eu".

Moş Pierre era un om îndemânatic şi putea face lucruri frumoase. Dar, ori că era prea supărat, ori că într-adevăr tabachera era din material prost, la a doua lovitură, capacul se făcu praf.

- S-o ia toţi dracii! se înfurie moşul, la mai bine să-mi caut eu vechea mea tabacheră, că tot mai bună era.

Degeaba o căută însă; parcă intrase în pământ. Nici vorbă să-şi aducă aminte că în seara aceea o aruncase şi căzuse pe dulap.

- Măi, babo, unde o fi tabachera mea cea veche, că parcă şi-a pus dracul coada pe ea?!

- Dacă ai fi fost atunci mai puţin beat, ai şti unde ai pus-o, şi ai şti ce ai făcut cu biletul de o mie de franci... Aşteaptă, că ţi-o caut eu!

Nu era femeie rea baba lui moş Pierre! Se caţără deci cum putu şi luă de sus, de pe dulap, tabachera prăfuită.

- Ei, bravo, băbuţo! După cum se vede, tot e bună şi o femeie la casa omului!

Moş Pierre şterse cu grijă tabachera de praf şi o deschise ca s-o umple cu tutun. Dar în aceeaşi clipă rămase cu gura căscată.

- la te uite aici, nevastă!

- Ce-i?

- Dumnezeule, uite aici biletul de o mie de franci! Acum mi-aduc aminte că, după ce i l-am arătat crâşmarului, l-am băgat în tabacheră. Ce noroc că tabachera mea cea nouă s-a stricat...

- Slavă ţie, Doamne! Am scăpat de necazuri, moşnege! Parcă mi s-a uşurat inima...

Chiar a doua zi, moş Pierre puse-n coş un bulgăre auriu de unt, douăsprezece ouă şi o sticlă cu vin din cel mai bun şi-o luă la picior spre târg.

Notarul îl primi tare posomorât, dar, după ce auzi povestea biletului de o mie de franci, se mai însenină şi trecu cu vederea peste întârziere.

N-aş putea să vă garantez că de atunci moş Pierre n-a mai trecut pe la crâşme. Dar un lucru pot să vi-l spun: când avea bani în pungă, nu intra prin crâşme să-l fi picat cu ceară! Ştia el ce ştia...

Lacomul şi prietenul său

ÎNTR-0 VARĂ, pe un drum prăfuit şi sub dogoarea fierbinte a soarelui, mergea pe jos un tânăr frumuşel, care din când în când îşi punea mâna streaşină la ochi, doar-doar o vedea vreo zare de umbră unde să se mai odihnească un pic şi să prindă puteri. Flăcăul, tare chipeş, după cum v-am spus, pornise-n lume să-şi caute norocul şi, cum prin împrejurimi se ţinea un mare târg, se gândise că poate acolo o să şi-l găsească. Mergea de mai multe zile pe jos, căci n-avea bani să-şi cumpere un cal, dar în ziua aceea căldura îl istovise de tot. în cele din urmă zări un tufiş sărăcăcios şi alergă la umbra lui. Acolo însă dădu de un alt tânăr, care se tolănise ocupând toată umbra tufişului şi sforăia de mama focului. După o vreme, flăcăul care dormea se trezi şi, văzân-du-l pe celălalt, îi făcu loc la umbră şi, din vorbă

în vorbă, văzură că amândoi îşi căutau norocul şi amândoi se îndreptau spre acelaşi târg.

Flăcăul care abia se trezise părea bun la suflet, dar cam bieguţ, şi nu vorbea decât de mâncare, aşa că noi o să-i spunem Lacomul. După ce vorbiră ei o vreme, hotărâră să facă restul drumului împreună şi o porniră voiniceşte la drum.

După un timp, tocmai când soarele da spre amiază, intrară într-o pădure. Deodată auziră nişte ţipete şi, alergând într-acolo, dădură peste trei tâlhari care jefuiau o tânără fată. Cei doi flăcăi, măcar că nu aveau nici o armă, puseră mâna pe nişte ciomege şi începură să-i croiască pe hoţi care, speriaţi, o rupseră la fugă. Biata fată nu mai ştia cum să le mulţumească, pentru că o scăpaseră de la mare necaz, şi-i pofti pe amândoi la casa părinţilor ei, care nu era departe de acolo. Cum tinerii erau osteniţi şi flămânzi, primiră cu mare bucurie şi porniră toţi trei la drum. în scurtă vreme ajunseră acasă la fată şi tinerii noştri rămaseră uimiţi când văzură ce gospodărie frumoasă aveau părinţii ei.

Aceştia, când aflară cele petrecute, nu ştiau cum să le mulţumească celor doi flăcăi. Lacomul nu mai putea de bucurie că o să poată mânca

după plac. într-adevăr, gospodinele pregătiră o masă ca-n poveşti şi-i poftiră pe cei doi flăcăi să mănânce. Lacomul înfuleca de zor, de parcă-i era frică să nu-i ia strachina dinainte, pe când prietenul său mânca cu grijă şi vorbea politicos cu gazdele. Bietul tânăr schimba feţe-feţe când îşi vedea prietenul cum se îndoapă. După ce terminară, merseră împreună în odaia lor să se odihnească un pic, fiindcă mai aveau de stat până seara şi noaptea următoare, iar în zori voiau s-o pornească iar la drum.

Când rămaseră singuri, flăcăul îi spuse Lacomului:

- M-ai făcut să-mi crape obrazul de ruşine!
înfulecai ca un nesimţit... Nu te gândeşti ce-or să
creadă oamenii aceştia despre noi, când te-au
văzut cum te porţi?

-Ai dreptate, răspunse celălalt, dar, ce era să fac? Simţeam că leşin de foame şi, cu cât mâneam mai mult, cu atât foamea parcă-mi creştea.

- Uite ce-i, spuse iar flăcăul, deseară să nu
te mai prind că mă faci de râs! Dacă am să văd
că te repezi iar ca un lup la mâncare, o să te calc
pe picior, aşa că atunci tu te opreşti imediat.

- Foarte bine, zise Lacomul, în felul acesta am să pot să mă port şi eu frumos, ca tine.

Seara, gazdele îi poftiră la masă din nou, şi bucatele, care de care mai rumene, îi îmbiau. Mâncaseră peştele şi ajunseseră la friptura de pui, când pisica gazdei se strecură în odaie şi intră sub masă. Se apropie de tânărul cel lacom şi începu să se frece de picioarele lui, nădăjduind să capete o bucată de friptură.

„Drace, îşi spuse acesta, te pomeneşti că iar am făcut-o de oaie, că văd că prietenul meu mă calcă pe picior."

Şi pe loc lăsă jos cuţitul şi furculiţa şi nu mai vru să mănânce nimic, mai ales că pisica se freca mereu de picioarelel lui.

Degeaba-I îmbiau gazdele, care, ştiindu-l de la prânz cât era de lacom, se mirau ce l-o fi apucat. Nici chiar prietenul său nu înţelegea nimic. în cele din urmă, masa se termină, iar Lacomul, care înghiţise tot timpul în sec, simţea un gol nesfârşit în pântece când se gândea la bucata rumenă de pui şi la plăcintele ce miroseau de-ţi venea să le înghiţi pe nemestecate.

înainte de a se duce ei la culcare, fata se rugă s-o ia cu ei, a doua zi, la târg, fiindcă voia

să-şi cumpere nişte găteli şi n-ar fi vrut să meargă singură. Tinerii acceptară bucuroşi şi plecară să se culce, ca, a doua zi, să se trezească devreme şi s-o pornească la drum.

Dar Lacomul simţea cum îi chiorăie maţele de foame şi se-ntorcea când pe-o parte, când pe alta, ocărându-şi prietenul; era convins că din cauza lui rămăsese flămând. în cele din urmă, acesta, făcându-i-se milă de el, îi spuse:

-Am văzut că gospodina a pus porţia ta de friptură în dulapul din bucătărie, iar pe fereastră este o oală mare cu lapte pus la prins. Du-te şi tu de-ţi mai pune burta la cale, dar să umbli cu grijă, că pe patul din tinda bucătăriei doarme servitorul cel bătrân!

- Mulţumesc, spuse Lacomul, se vede că-mi eşti un adevărat prieten. Mă duc numaidecât, că simt cum îmi tremură genunchii de foame…

în bucătărie era un întuneric de să-ţi scoţi singur ochii. Dar Lacomul se duse întins la dulap, puse mâna pe friptură şi, cât ai număra până la douăzeci, nu mai rămaseră nici oasele din pui. Dar o friptură bună te trage şi la sete. Se duse deci la fereastră şi începu să bea laptele din oală fără s-o ridice, direct cu gura, fiindcă nu avea nici

o lingură la îndemână. Cu cât scădea laptele, cu atât băga el capul mai adânc, până când se trezi că i-a intrat capul în oală cu totul şi că nu şi-l mai poate scoate. Trase-n dreapta, trase-n stânga, dar degeaba. Speriat, începu să urle, de ridică toată casa în picioare.

Când aprinseră lumina şi-l văzură cu oala-n cap şi cu laptele scurgându-i-se pe haine, nu ştiau dacă să le fie milă sau să se prăpădească de râs! încercară cu toţii să-i scoată capul din oală, dar parcă crescuse acolo. Atunci servitorul cel bătrân, ca mai înţelept, le spuse:

- Lăsaţi pe mine, că-l descotorosesc eu de beleaua asta!

Şi, luându-l de mână, îl duse-n ogradă.

-Acum, zise el, repede-te cu capul înainte în zidul din faţă şi oala o să se spargă!

Lacomul se dădu câţiva paşi înapoi şi se repezi cu toată viteza spre zid. Nu ştiu însă cum făcu de se răsuci puţin şi, în loc s-o ia spre zid, se năpusti ca un orbete peste nevasta gospodarului, prăbuşindu-se amândoi în praf, spre hazul tuturor. Până la urmă, slugile sparsera oala cu nişte ciomege, scăpându-l astfel pe sărmanul tânăr, pe care-l trecuseră toate năduşelile.

Dar prietenul său se supără foc şi-i spuse:

-Trebuia să te croiască pe tine pe spate cu ciomegele acelea, nătângule! M-ai făcut de râs, nici nu vreau să mai aud de tine! Să pleci din faţa mea şi să nu te prind că-mi ieşi în cale în drumul spre târg, că-ţi rup şalele!

- Foarte bine, îi răspunse Lacomul, aşa voi face. Dar să ştii că puiul a fost grozav, iar laptele şi mai şi. Rămâi cu bine!

A doua zi, fata se duse la târg însoţită de flăcăul nostru şi-şi cumpără tot ce voise să-şi cumpere. Se vede treaba că şi flăcăul şi-a găsit acolo norocul, fiindcă, la înapoiere, cei doi tineri se căsătoriră. Ce s-a petrecut după aceea cu Lacomul nu se ştie, dar cei doi trăiră fericiţi.

Robert şi vrăjitoarea

A FOST ODATĂ o văduvă care cu greu îşi crescuse cei patru feciori ai ei. Cei trei băieţi mai mari plecaseră de acasă, care încotro, cu gândul să-şi încerce soarta. Acum venise rândul celui mai mic, pe nume Robert.

- Mamă, mă duc şi eu în lume să-mi încerc norocul, ca şi fraţii mei mai mari, spuse şi al patrulea băiat.

îşi luă şi el rămas-bun de la maică-sa, făgăduindu-i că n-are s-o uite şi că se va întoarce negreşit acasă.

- Mergi sănătos, băiatul mamii, şi nu mă uita, după cum m-au uitat fraţii tăi mai mari! îl binecuvânta bătrâna.

Robert se duse glonţ la curtea regelui şi-l rugă să-l primească în slujbă. Regele, care nu era deloc generos, îi răspunse:

- Slujbă la palat nu am să-ţi dau. Dar vei avea o mare răsplată, dacă vei fi în stare să-mi aduci plapumioara de mătase şi puf a vrăjitoarei din pădure, care mi-a făcut mari necazuri şi de aceea vreau să mă răzbun pe ea. Nici unul dintre curtenii mei n-a fost în stare să mi-o aducă. Aşa se face că pe mulţi i-am pierdut. Te învoieşti?

- Bine, măria-ta. Am să încerc să-ţi fac pe voie, spuse voinicul Robert şi plecă spre casa vrăjitoarei.

Se înnoptase, când ajunse el în inima pădurii unde se afla coliba vrăjitoarei. Se strecură înăuntru şi văzu o mogâldeaţă în pat, care sforăia, cufundată în somn adânc. Tocmai se gândea cum să facă să-i ia plapumioara, când privirea îi fu atrasă de o împletitură, lăsată pe un scaun. în împletitură se aflau două igliţe. Le luă pe amândouă şi începu s-o înţepe încet pe vrăjitoare, încât, deşi dormea adânc, atâta începu să se zvârcolească în somn, de-i alunecă plapumioara pe jos, fără să-şi dea seama. Robert o luă şi fugi de acolo mâncând pământul, de nu se mai opri până la palat.

în timp ce regele se minuna cum de reuşise Robert, în aşa de scurt timp, să-i aducă plapumioara

dorită, în coliba vrăjitoarei bufniţa vorbitoare îi destăinuia stăpânei ei că Robert îi furase plă-pumioara de puf şi mătase; o şi mai mare uimire o cuprinse acum pe vrăjitoare, la auzul celor croncănite de bufniţa ei.

- Să îndrăznească numai să-mi apară în cale, şi-o să vadă el cât va fi de cumplită răz
bunarea mea! urlă vrăjitoarea.

La palat, regele se arătă mulţumit de isprava voinicului. Văzându-I atât de îndemânatic, regele nu-l lăsă să plece până nu-i ceru să-i aducă şi perna fermecată împodobită cu clopoţei de aur de jur-împrejur, pe care dormea vrăjitoarea.

A doua zi, voinicul ceru un sac cu cârlţi şi o porni iar la drum. Şi iar ajunse noaptea, pe când vrăjitoarea dormea. Pătrunse în colibă şi încet-încet înfundă fiecare clopoţel de aur cu cârlţi, până se încredinţa că nici un clinchet nu va mai răsuna la atingerea clopoţeilor. La prima mişcare a vrăjitoarei, trase uşor perna de sub ea şi iar o luă la goană.

Dimineaţa, bufniţa o înştiinţa că Robert îi furase şi perna cea frumoasă cu clopoţei de aur.

- Am să-l înghit de viu! urlă cotoroanţa.
Numai să-mi apară în cale!

Şi toată noaptea stătu de veghe să-l aştepte pe Robert. El însă ajunsese între timp la palat şi îi dădu regelui perna cu clopoţeii de aur.

- Eşti tare ager la minte, Robert! îl măguli regele. După cele întâmplate, parcă mi-e şi mai teamă de răzbunarea vrăjitoarei. Cum eşti tu de viteaz, te-aş mai ruga un singur lucru. Şi dacă mi-l vei îndeplini, vei pleca bogat de la mine.

Adu-mi pe însăşi vrăjitoarea aici!

Robert îngheţă când auzi o asemenea dorinţă. Dar acestui rege încă nu cutezase nimeni să-i nesocotească poruncile. în timp ce cotoroanţa îl aştepta în noaptea aceea ca să-l pedepsească, el rămase la palat să chibzuiască în ce chip ar putea-o urni din coliba ei, ca să i-o aducă regelui.

în cele din urmă adormi. Dar a doua zi de dimineaţă îi veni o idee năstruşnică: luă o căruţă din grajdurile regelui, puse înăuntru scânduri, cuie şi un ciocan şi apoi dădu bice cailor spre coliba vrăjitoarei.

Ajuns în dreptul casei ei, strigă cât îl ţinură puterile:

- Robert a fost ucis! Tâlharul de Robert e mort! Cine mă ajută să-i fac mai repede coşciugul?

La auzul unor asemenea îmbucurătoare şi neaşteptate cuvinte, cotoroanţa ieşi iute ca o sfârleză afară din casă, şi-i spuse tânărului din căruţă:

- Eu te ajut! Şi pe mine m-a furat tâlharul
acela!

Şi, cu toată puterea, bătură împreună la cuie, până ce coşciugul fu gata.

-Acum fii bună, mătuşica, şi te aşază aici, spuse Robert, să văd dacă e bună lungimea. Cam înălţimea dumitale o are hoţul!

Ostenită de trudă şi nedumerită, cotoroanţa, în afara oricărei bănuieli, se aşează bucuroasă înăuntru, prin gestul ei având impresia că-i grăbeşte parcă moartea lui Robert, pe care-l ura atâta. Dar, poc! voinicul trânti capacul şi, în cea mai mare repezeală din lume, bătu cuiele unul după altul, în timp ce vrăjitoarea ţipa, gata-gata să se sufoce.

- Te duc la palat! Află că eu sunt Robert, cel
pe care-l urăşti atât! strigă voinicul la ea, în timp
ce bătea ultimele cuie.

în grădina palatului, regele îl aştepta tare nerăbdător, să vadă dacă şi această poruncă avea s-o împlinească viteazul Robert.

Auzind-o pe vrăjitoare cum se zbătea înăuntru, îi întinse voinicului punga cu galbeni şi-l lăsă să plece liniştit acasă, dăruindu-i şi căruţa.

Lăsând jos coşciugul, Robert plecă. Trecu mai întâi pe la coliba babei, luă bufniţa vorbitoare şi apoi o apucă pe drumul ce ducea spre casa lui, ca să-i dea punga cu galbeni mamei sale şi să-i istorisească toate prin câte trecuse.

Nespusă fu bucuria bătrânei, când îşi revăzu pe ultimul dintre cei patru feciori ai ei; se bucură şi la vederea pungii cu galbeni şi trăiră fericiţi de atunci înainte.

Iepurele şi broasca râioasă

A FOST ODATĂ o babă care trăia singură cu moşul ei. Şi pe cât era moşul de bun la suflet, pe atât era de afurisită baba. Ca să nu o înfurie pe babă, moşul nu-i ieşea din cuvânt, temându-se mereu de gura ei.

într-o bună zi, o zi geroasă de iarnă grea, baba îl trimise fără nici o milă în inima pădurii, ca să-i aducă lemne cât mai multe, că în casă era tare frig. Şi o ascultă moşul şi se duse în pădure. Văzu câţiva butuci şi se apucă să-i taie şi să-i smulgă din rădăcini.

Dar, pe neaşteptate, dintre copaci apăru un pitic cu o barbă mare. I se făcu milă de bietul moş şi-l întrebă cum de se află în inima pădurii pe asemenea ger.

- M-a trimis baba mea, să tai lemne, că-i era tare frig.

- Nu te mai osteni atât, moşule! Du-te acasă şi vei găsi magazia ticsită de lemne tăiate, atâtea cât să ieşi din iarnă şi să întâmpinaţi primăvara!

Moşul îi mulţumi şi, bucuros, se întoarse acasă. într-adevăr, când se uită împreună cu baba lui în magazia lăsată goală, o văzură ticsită de lemne. Curioasă, baba îl întrebă pe moş ce crede despre o astfel de minune. Şi moşul îi istorisi totul de-a fir-a-păr.

După o zi sau două, baba se gândi ce se gândi şi apoi tăbărî cu gura pe moşneag:

- Du-te din nou în pădure şi caută-l pe pitic. Spune-i să ne dăruiască altă casă, frumoasă, nu ca asta, şi să fie plină cu de toate. Să nu cumva să te întorci până nu-l găseşti, că nu mai ai trai bun cu mine!

Şi deşi gerul era şi mai tăios ca înainte, moşul, dârdâind tot de frig, o ascultă pe baba lui, din cuvântul căreia nu îndrăznea să iasă. îl căută el ce-l căută pe pitic şi până la urmă îl găsi.

- Piticule bun şi făcător de minuni, începu moşul să-l roage, baba mea îţi cere o casă frumoasă în locul celei prăpădite în care stăm, şi în ea să pui tot felul de bunătăţi. Nu mai avem ce mânca şi, bătrâni şi neputincioşi cum suntem, ne e tare greu...

-Aşa e, sunteţi foarte bătrâni, neputincioşi şi nu aveţi pe nimeni să vă ajute. Să fie aşa cum vreţi voi! Mergi bucuros acasă şi de acum încolo fiţi fericiţi!

Aşa a fost, precum i-a făgăduit piticul. în locul cocioabei dărăpănate, o găsi pe babă stând într-o casă frumoasă şi plină cu de toate.

Piticul îşi ţinuse făgăduiala. Dar bucuria babei nu ţinu multă vreme, căci nu trecu decât o săptămână, şi ea se grăbi să-i spună moşului:

- Ei bine, când s-o termina tot ce avem prin
cămară, magazie şi pod, ce-o să facem? Nu crezi
tu că ar fi mai bine să te duci iar la piticul tău din
pădure şi să-i ceri o prăvălie plină cu tot felul de
lucruri de vânzare? în felul ăsta ne vom câştiga
pâinea fără ajutorul lui şi-l vom lăsa în pace. la
porneşte-o chiar acum şi spune-i ce-mi doreşte
inima!

Moşul, care nu ieşea din vorbele babei, plecă în pădure. Şi-l căută tare mult pe pitic, până ce dădu în cele din urmă de el.

- Ce mai e de astă dată, moşule? Ce-i mai doreşte inima babei dumitale? la spune!

- Uite aşa şi aşa... repetă moşul, vorbă cu vorbă, cele cerute de babă.

- Bine, bine, mormăi el, s-ar putea să aibă ea dreptate. Dar, după asta, cred că n-o să te mai trimită să-mi ceri nimic. Du-te acum acasă şi dorinţa ei va fi împlinită! spuse piticul şi se făcu nevăzut.

Şi moşul, întorcându-se, o văzu pe baba lui râzând bucuroasă cu cei doi dinţi, ultimii care-i mai rămăseseră: era sigur că, după ce s-a văzut cu prăvălia aceea mare şi frumoasă, încărcată peste poate cu tot felul de lucruri, nu avea să-şi mai dorească nimic. Dar numai după o lună, baba îi spuse iar moşului:

- Ştii ceva, moşule? Eu m-am cam plictisit să tot stau în prăvălie şi să vând. Du-te chiar acum şi spune-i piticului să mă facă o contesă şi pe tine un conte şi să avem mulţi slujitori, ca noi să nu facem altceva decât să le poruncim lor ce să facă!

Moşul încremeni auzind asemenea năzdrăvănie. Dar baba lui atâta stărui, încât îl făcu pe bietul om să se ducă iar să-l caute pe pitic şi să-i spună ce i-a trecut babei prin cap. îl căută tare mult de astă dată, până-l găsi.

- Moşule, ce s-a întâmplat? întrebă cam răstit piticul, bănuind că îi cere altă minune.

Ruşinat, moşul avu totuşi curajul să-i des-tăinuie nesăbuinţa babei, iar piticul se miră de atâta nesocotinţă la o nevastă. Cu sinceritate îl întrebă pe moş:

- Şi tu chiar ai vrea să devii conte?

Şi, tot cu sinceritate, moşul îi răspunse:

- Nici gând, dar mi-e tare frică de gura ei înveninată!

- Ei bine, dacă asta-i e dorinţa, du-te acasă şi, în loc de casă, vei da de un palat, pe babă o vei găsi contesă, cu zeci de slujitori în jur.

Plictisit, piticul dispăru ca înghiţit de pământ.

Moşul, înainte de a ajunge acasă, se pomeni înveşmântat în straie scumpe, cusute în fir de aur şi nici nu-şi crezu ochilor când, la una din ferestrele palatului, o zări pe babă, şi ea îmbrăcată ca o contesă, iar pe scările palatului, de-o parte şi de alta, tot felul de slujitori care se închinau în faţa lui.

Moşul, sau mai bine zis contele, urcând scările palatului, se gândea că poate de astă-dată baba se va arăta mulţumită şi nici că va mai pomeni vreodată de pitic şi de alte dorinţe de împlinit. De altfel, mintea lui nu-şi închipuia ce ar putea cere mai mult decât atât.

- Uite ce, moşule, îi spuse baba-contesă
într-o bună zi, de fapt o zi rea, ca să scapi din
parte-mi de orice altă rugăminte, spune-i piticului
să-şi treacă toată puterea lui asupra mea, şi
atunci, într-adevăr, voi fi şi eu fericită şi nu voi
mai avea de ce să te mai trimit la el; cel mult, îmi
va cere el mie să-i împlinesc vreo dorinţă...

Moşul rămase ca o stană de piatră. I se păru cu totul neobrăzată dorinţa ei, încercă să-i spună că aşa ceva nu putea cuteza, în fine, câte nu-i spuse moşul ca s-o înduplece să renunţe la asemenea nebunie. Dar baba-contesă îi făcu brânci pe scări, de se trezi în curtea palatului. După ce se dezmetici, văzând că n-are încotro, se duse în pădure. întâlnindu-l pe pitic, îi istorisi în amănunt toate vorbele schimbate între ei. Piticul îl privi cu o privire de foc şi-i spuse:

- Moşule, tu mi-ai inspirat milă din prima zi
când te-am văzut pe ger spărgând lemne, dar
eşti un mare fricos! Mi-e milă şi acum de tine, dar
n-am ce-ţi face. îţi spun doar atât: de azi încolo te
voi izbăvi de orice dorinţă a babei. Nu va mai
putea să-ţi ceară nimic! Şi nici pe mine nu mă vei
mai întâlni vreodată, de-ar fi să răscoleşti toate
pădurile! Ne despărţim pentru totdeauna.

Tare greu îi căzură cuvintele piticului, şi moşul avu o presimţire rea. Mai înainte de a se face nevăzut piticul, moşul simţi că alerga prin pădure spre casa lui.

Ce se întâmplase?

Piticul îl transformase în iepure. Cu inima cât un purice, alerga iepureşte spre palatul babei-contese, în speranţa că ea va face ceva pentru el, dacă-l va recunoaşte...

Dar, minune! în locul palatului, văzu o băltoacă mare cât toate zilele! Pe malul ei orăcăia o broască râioasă, care inspira silă şi milă...

Iepuraşul o luă la goană în pădure, ştiind şi el că niciodată n-au făcut casă bună broasca râioasă şi iepurele!

Castelul de pe apă

. ÎN STRĂVECHI TIMPURI, învăluite-n ceaţă, pământul bălţilor se întindea fără de hotare de-a lungul ţărmului mării şi stăpân peste ţară era Gedeminas. Mândru şi încă-n floarea vârstei, voievodul era văduv. îi murise soaţa, lăsându-l cu un copilandru, cu Jury, ce se vestea că va ajunge mare viteaz şi mândria supuşilor.

Voievodul Gedeminas, apăsat de tristeţe şi singurătate, găsea plăcere să cutreiere prin întinsa lui ţară, să privească frumuseţea locurilor presărate cu nenumărate lacuri.

Odată, pe când umbla ca de obicei, voievodul Gedeminas se despărţi de alaiul ce-l însoţea şi se pomeni dus de galopul calului într-un hăţiş de pădure. Sună el din corn, de nenumărate ori, ca să dea de ştire unde se află, dar nu primi nici un răspuns de nicăieri. Atâta s-a

învârtit şi s-a răsucit să iasă la cale bună, încât murgul era tot o spumă, iară el, ostenit, descăleca. Lăsă calul să pască şi se aşează pe frunzişul gros, sprijinit cu spatele de un buştean acoperit cu muşchi, ca o perină, şi adormi.

Nu-şi dădu seama cât a dormit, dar se trezi când începu calul să necheze. Nu deschise bine ochii şi prin faţa lui trecu dănţuind şi cântând o fată atâta de frumoasă, că nu mai văzuse alta la fel până atunci. Hotărât era Gedeminas să nu se mai însoare, mai ales că feciorul său se făcuse aproape flăcăiaş. Dar inima lui tresaltă când îşi dădu seama că nu fusese o nălucă ori o vedenie, ci o frumoasă fecioară, sub paşii căreia trosneau uşor vreascurile codrului.

Curtenii, după îndelungată căutare, îl găsiră pe voievodul Gedeminas, dar acesta avea privirea şi chipul schimbate.

Viteazul voievod nu se feri să le spună adevărul, vorbindu-le cu înflăcărare:

- Am văzut o făptură cum nu credeam că se poate afla alta pe pământ...

- Măria-ta, ai întâlnit-o pe fata pădurii. Stă cu bunicul ei în acest codru, dar bine nu ştim nici noi unde. Rar se arată copila asta oamenilor.

- Trebuie s-o caut şi s-o găsesc, spuse Gedeminas. Altă mireasă nu mi-am dorit până acum. Voi căuta-o pe frumoasa fată a pădurii, oricât de departe s-ar afla şi oriunde s-ar ascunde.

Nici nu cred că e departe... A trecut dănţuind şi cântând atât de aproape de mine, încât i-am desluşit chipul şi privirea. Mi s-a părut chiar că mi-a atins straiul.

Gedeminas, cuprins de focul iubirii, bătu potecile, până ajunse acolo unde-l îndreptaseră cei ce ştiau locul unde se afla fata. îi spuseseră ei să meargă pân-o ajunge la cel mai bătrân copac, ocrotitor al copilei şi străbun de-al ei.

Gedeminas ajunse la copacul cel bătrân pe care-l cunoscu îndată pentru că avea crengi ca şerpii, iară rădăcinile lui păreau alte crengi zvârcolite ca nişte gheare, drept crengi înfipte-n pământ. Pe fată aflase el că o cheamă Nereis şi că locuia chiar în trunchiul cel gros, care se închidea şi se deschidea ca o scoică.

Gedeminas se închină în faţa copacului şi-i vorbi ca unui om în carne şi oase:

- Stăpân al pădurilor, eu sunt voievodul pământului bălţilor, ţară atâta de mare, că n-am ajuns încă a-i bate hotarele. Ce folos de puterea

ce-o am şi de vitejia ce mi-o cântă supuşii, dacă de când am văzut-o pe Nereis mă simt pierit de vlagă şi de plăcerea vieţii? Dă-mi-o, unchiaşule, să-mi fie soţie şi te-oi cinsti preamărindu-ţi anii şi semeţia, iar pe Nereis voi face-o fericită.

-Te ştiu, Gedeminas, că te-am văzut... te-am văzut cu ochii frunzarului meu de câte ori treceai cu alaiul spre pădurile şi codrii ce-i stăpânesc. Mă aflu la grea cumpănă ca să-ţi dau vreun răspuns. îţi voi destăinui totuşi o taină: Nereis, neastâmpărată şi copilăroasă în pornirile ei, n-a ţinut cont de sfatul meu şi s-a avântat nu de mult în afara pădurii şi a mers către ţinutul mlaştinilor, unde se ţin lanţ bălţile şi lacurile mai mari. Acolo i-a ieşit în cale o urâciune de făptură, stăpâna smârcurilor şi a glodurilor. Nereis zburda dornică să vadă florile şi vietăţile mâlului şi ale mlaştinilor, ea, urâciunea, dădea însă poruncă să se afunde şi să se înglodeze acolo. S-a rugat copila de iertare şi hâda stăpână s-a învoit, punând-o să se lege că n-are să se mărite, că are să fugă de oameni şi că are să trăiască numai lângă mine, unchiaş care mi-am uitat anii şi sunt morocănos. Nu-i dau alta copilei decât singurătatea, adăpost în trunchiul meu şi mărunta bucurie de a alerga

prin codri, unde mai am şi eu o putere. întoarce-ţi paşii, Gedeminas! Nu vei izbuti s-o dezlegi de legământ! Oricum, să nu zici că nu ţi-s binevoitor, iaca, luna e acum pe cer cât unghia; tu să vii când vei vedea luna ca o pâine rotundă şi coaptă, că atunci stăpâna smârcurilor stă şi unelteşte, temătoare de lumină. Atunci să vii, şi are să-ţi grăiască Nereis...

Gedeminas îi mulţumi unchiaşului binevoitor şi se înapoie acasă. I se părură zilele cât săptămânile şi nopţile cât anii până văzu, în sfârşit, luna rotundă şi dolofană ca obrajii rumeni şi bucălaţi ai unui copil.

în vremea asta, umindu-se la fel de greoi, unchiaşul o ispiti pe Nereis, căutând să afle o scăpare din lanţul cu care o legase zgripţuroaica.

- Ţi-au venit peţitori, spuse bătrânul ca şi cum ar fi făcut o glumă.

Nereis îl privi lung şi în ochii ei lucea o bucurie care se schimbă îndată în undă de mâhnire.

- Ştiu, bunicule. A venit Gedeminas. L-am văzut dormind cu capul pe un buştean şi m-am veselit. M-am apropiat să-l privesc mai pe îndelete. E om zdravăn, voinic. Pe buzele lui

trecea un zâmbet şi mi-am zis că visează. Când a deschis ochii, eu am fugit. M-am dosit şi i-am auzit vorbele. Mă căuta, mă striga... Voia să mă vadă. El a venit, unchiaşule?

- Da, voievodul Gedeminas.

- îmi place voievodul Gedeminas, îmi place... Nu! Nu se poate! N-am voie! Stăpâna smârcurilor mă va sorbi în adânc dacă află...

- Mergi înspre ţinuturile ei, o sfătui un-chiaşul, dar nu te apropia prea tare de mlaştinile şi de nămolul în care te poate afunda! întreab-o care e preţul ca să te dezlege de legământ.

Nereis alergă atunci spre locul unde ştia că se află ţinutul cu smârcuri şi mlaştini. Vedea mergând, prin luciul apei, insuliţe de pământ acoperite de ierburi înalte şi ştia că dacă va păşi acolo se va afunda, pământul fiind doar o amăgire pe întinsul apelor.

- Stăpână a mlaştinilor şi a lacurilor! strigă
fata către cele patru părţi ale lumii. Stăpână!

Şi nici nu-şi mântui strigarea, că o şi auzi chicotind chiar în spatele ei.

- Care ţi-e vrerea? o întrebă urâta făptură, scălâmbăindu-se şi rotindu-şi ochii înfricoşători.

- Mi-e drag Gedeminas... a venit să mă peţească la copacul străbun.

- Ţi-ai pierdut minţile?!

-Te-aş ruga... legământul...

Ar fi vrut să vorbească Nereis, dar îndată în jurul ei pământul prinse a se mocirli, iară picioarele i se afundară în glod.

Scufundarea ei spre adânc o opri stăpâna cea rea a mlaştinilor, cu o fâlfâire a mâinilor ei ciolănoase.

Se prefăcuse numai că vrea s-o mistuie în adânc pe Nereis. îşi avea planurile ei şi voise numai s-o sperie. Legământul ce-l făcuse cu frumoasa fată a pădurii era începutul unui plan, începutul de care se agăţa, ca să scape chiar ea de ceea ce o vestise cu ani, cu mulţi ani în urmă, o broască râioasă. Broasca îi spusese: „Dacă n-ai să scapi de feciorul lui Gedeminas, el are să ajungă un viteaz mare şi are să-ţi nimicească puterea. Smârcurile şi tina cleioasă se vor preface în pământ tare, în pământ bun pentru oameni!"

Oprind-o prin legământ pe Nereis să se mărite, îşi pusese în gând să-l aprindă de iubire pe Gedeminas. Să picure apoi şi-n sufletul fetei iubirea, aşa fel încât ochii lor să fie întunecaţi, şi privirile nestăvilite. Avea să-i subjuge şi să-i joace, după voie, folosind ea focul inimilor, încât să le

ceară jertfă chiar pe tinerelul care era singurul fiu al lui Gedeminas.

- Să nu crezi că sunt neînţelegătoare, vorbi ea către Nereis. Dacă vrei să te dezleg, cere-i lui Gedeminas o dovadă de iubire.

- Ce să-i cer?

- Spune-i că-i vei fi soţie numai dacă-ţi ridică un castel cum nu s-a mai văzut aici, în împărăţia mea. Vezi insula de colo?

- O văd! Nu este pământ, ci numai o amăgire cu stufăriş, jivine, broaşte şi şerpi de tot felul. Acolo nu calcă picior de om.

- Ce-ţi pasă ţie? Poate că te duc chiar pe tine acolo între jivine. Dacă ţine cu tot dinadinsul să-i fii mireasă, să-ţi facă un castel. Să-I facă aicea, pe lacurile mele, chiar în mijloc. Ţi-am arătat insula...

-Am să-i cer să-mi facă neapărat castelul, zise Nereis.

Zgripţuroaica o slobozi atunci pe fată din lutul care se făcea tot mai greu pe picioarele ei.

Nereis fugi la unchiaş şi-i spuse cu de-amănuntul tot ce i se întâmplase şi ce-i ceruse stăpâna mlaştinilor.

- Ţi-a cerut ceea ce nu va putea face nici o putere omenească, răspunse bătrânul.

Nereis se întrista. încruntat şi îngândurat, bătrânul pădurilor îşi foşnea frunzişul înviforat de durerea copilei.

Când veni Gedeminas şi auzi ce-i cere Nereis, i se păru prea puţin şi prea uşor faţă de vâlvătaia inimii lui. Porunci deci să vie numaidecât meşterii cei mai mari de pe întreaga întindere a ţării bălţilor.

Folosindu-se de bărci uşoare, oamenii se osteneau să pună temelia castelului pe care aveau să-l înalţe. Erau hotărâţi să-i spună Trakaj, „Castelul de pe apă".

Trudeau meşterii cei mari şi îşi frământau minţile cum să ridice castelul pe un pământ care nu era decât o grămadă de glod şi de buruieni putrezite?

Aşezau grinzi, lespezi, cărau pământ şi-l bătătoreau; zadarnic, însă! Se luptau cu puteri duşmănoase şi, ceea ce încropeau în timpul zilei, peste noapte se afunda şi pierea ca şi cum n-ar fi fost niciodată acolo!

Voievodul Gedeminas, împovărat de greul peste care dăduse şi pe care nu-l putea doborî cu vitejia şi cu priceperea ce-o avea, o chemase pe Nereis să vadă cu ochii ei cum se frământa el

şi cei iscusiţi în meşteşugul ridicării de ziduri şi de cetăţi şi cum nu izbuteau să pună măcar temelia castelului cerut de ea.

Cum stăteau împietriţi de spaima neputinţei, neştiind ce ar mai putea face, deodată se abătu peste mulţime un nor de lăcuste, şi una din capul şirului, mai mare şi mai urâcioasă, deschise fălcile şi grăi c-o înţeleseră şi oamenii.

în graiul ei prefăcut, clefăit şi fornăit, Nereis se temu ca nu cumva să fie ascunsă zgripţuroaica smârcurilor şi prinse a tremura. Se temea să nu se abată cu vreun rău asupra lui Gedeminas ori să pice pe capul ei. Nici nu bănuia ura ce i-o purta lui Jury.

Abia se înţelegea ce mârâia, ascunsă-n negura stolului de lăcuste. Părea să fiarbă cazanul răutăţii în vorbele ei:

- Degeaba v-aţi bucurat, neputincioşilor! Gedeminas, n-ai să ridici niciodată castelul cerut! N-ai putere! Eşti un bicisnic! Nereis nu-ţi va fi mireasă. Numai eu ştiu taina. Numai eu! Zidurile cer sânge de om. Om tânăr de viu trebuie să fie îngropat la temelie!

Se depărta afurisitul glas, ca huruirea furtunii ce cade pe văi pustii.

Rămase însă pecetea celor spuse, scrisă în minţile şi inimile celor ce auziseră. Gedeminas îşi lăsă bărbia în piept, gândindu-se la felul în care-l înfruntase glasul acela atât de rău şi hain. „Vor zidurile trup tânăr îngropat de viu şi dat jertfă? Oare numai aşa voi izbuti?" se întrebă el.

Mai-marele meşterilor se plecă înaintea lui Gedeminas şi-i spuse răspicat:

- Măria-ta, noi am muncit făr-de răgaz până acum. Vrem să vedem castelul, vrem să-l vedem! Să-i dăm deci temeliei preţul cerut. Hotărăşte-te, măria-ta, ca să nu rămânem de ocară!
- Să vină fecioarele din palate şi din colibe, să vie gătite ca şi cum ar fi mirese. în braţe să ducă flori şi, pe creştete, coroane.

Cele mai mândre fecioare, împodobite şi privind ca ciutele speriate, trecură pe sub turnul unde ţintaşi anume puşi trebuiau să nimerească pe cea sortită morţii, atingându-i trupul cu o săgeată.

Zbârnâiră deodată săgeţile, păsări negre, prevestitoare de moarte, dar, spre marea mirare a celor de faţă, nimeriră în buchetele de flori.

- Să treacă şi feciorii! se auzi strigând de undeva.

Gedeminas dădu poruncă să se afle, între cei ce se înşiruiau mândri ca stejarii cei tineri, chiar Jury, singurul lui fiu.

Zbârnâiră iarăşi săgeţile ţintaşilor şi se făcu murmur mare de spaimă şi de durere. Săgeata se înfipsese în umărul lui Jury.

Jury, feciorul cel mândru, feciorul care nu ajunsese la anii meniţi să-şi arate iscusinţa şi vitejia, trebuia zidit la temelia cetăţii.

Gedeminas îşi ştergea lacrimile, dar înapoi nu putea da. Nereis, care ştia că la mijloc se află uneltirea stăpânei smârcurilor, urâciunea glodului şi a mocirlei, rămase şi ea împietrită.

O şi văzură venind pe hâda zgripţuroaică, să-l ia în stăpânire pe Jury. Hohotea şi chicotea.

- Smârcurile sunt ale mele! Lacul acesta cu ostroavele lui se află sub stăpânirea mea! Jury este preţul, preţ scump, Gedeminas! râdea hâda spurcăciune şi se bucura.

Tânăr şi fraged era Jury, dar deodată simţi în el un val de curaj şi de vitejie. Era tulburat de puterea care-i vuia în sânge şi de dorinţa de a o înfrunta pe zgripţuroaică.

Ieşi Jury din şiragul feciorilor, se feri de cângile mâinilor celei ce stăpânea smârcurile şi mlaştinile şi strigă cu glas de tunet:

-înainte de a merge la moarte, îngăduiţi-mi să grăiesc mamelor, surorilor şi fecioarelor ce se află de faţă. Trei sunt întrebările mele, să mi se spună: Ce este mai uşor, ce este mai dulce şi ce este mai tare pe lume?

Strigară laolaltă cele întrebate:

- Uşor este fulgul! Dulce e mierea! Tare e piatra!

- Eu altfel gândesc, îndrăzni Jury. Uşor e pruncul ce-l poartă mama pe braţe. Dulce e laptele ce-l ia pruncul de la sânul celei ce-l hrăneşte. Mai tare ca piatra sunt inimile celor ce lasă un tânăr să fie zidit la temelia unei cetăţi, preţ pentru învoirea cu o zgripţuroaică.

- Aşa e! Aşa e!... vuiră glasurile de pretutindeni. Jury are dreptate!

- Jury să nu mai fie sortit morţii!

- Nu ţi-l dau pe Jury! -strigă atunci Gede-minas. Nu ţi-l dau! se împotrivi voievodul, care se deşteptase ca dintr-o toropire adâncă.

Zgripţuroaică se şi repezise asupra lui Jury. El, însă, puse mâna pe paloş, fără teamă.

Ochii zgripţuroaicei luciră ca nişte cărbuni aprinşi, iar trupul ei se prefăcu îndată într-un balaur fioros.

Neînfricat, Jury se avântă la luptă. Din balaur, zgripţuroaica, izbită de paloş, se prefăcu în salamandră. O tăie Jury în bucăţi. Fărâmele se prinseră laolaltă şi se întregiră, luând iar înfăţişarea zgripţuroaicei. Jury îi zdrobi capul şi îi pisă trupul, spulberându-le cu suflarea lui fierbinte. Nu rămaseră din zgripţuroaica decât nişte zdrenţe şi nişte bălţi de venin.

Atunci oamenii auziră cu toţii glasul broaştei râioase, care-i prevestise zgripţuroaicei moartea din tăişul săbiei lui Jury:

- S-a împlinit sorocul! Ai pierit, stăpână a smârcurilor şi a mocirlelor!

Pe vârful paloşului, Jury ridică zdrenţele rămase din trupul zgripţuroaicei.

- Zdrenţele acestea să le îngropăm la temelia castelului! strigară meşterii mari şi calfele.

Apoi Gedeminas, cu Nereis şi Jury merseră şi îngropară în ostrovul de pe acel lac ceea ce mai rămăsese din urâcioasa stăpână.

îndată, ca prin minune, apa băltită se retrase în adânc; smârcurile se zbiciră, glodurile se neteziră.

Ostrovul mocirlos se prefăcu într-o grădină minunată. Meşterii cei mari, ajutaţi de mulţimea calfelor, aşezară îndată temelia castelului.

Nu zăboviră nici cu ridicarea zidurilor înalte. Parcă prinseseră aripi, aşa se străduiau acum să înalţe castelul, cum nu se afla altul pe lume.

Şi aşa, ca o minune, ce pare zugrăvită pe cer, se arătă ochilor „Castelul de pe apă" cu numele Trakaj. Castelul Trakaj, zidit de Gedeminas pentru frumoasa Nereis, nu s-ar fi ridicat niciodată fără de vitejia şi iscusinţa frumosului prinţ Jury, Jury cel mândru cu plete de aur. Privind acest castel de pe apă, nici n-ai zice că nu-i o corabie cu pânzele întinse în bătaia vântului...

Darurile fermecate

A FOST ODATĂ un rege foarte sărac. Tot ce mai avea erau unsprezece slujitori, în rest, numai datorii. Abia izbutea, cu chiu-cu vai, s-o scoată la capăt. Ştia bine că n-o să mai fie niciodată bogat, şi moartea nu era prea departe. Mai toată vremea, umbla îngândurat şi trist, până ce, într-o zi, se îmbolnăvi grav. Când şi-a dat seama că i-a sunat ceasul, porunci să fie chemat singurul său fiu. Prinţul, plin de jale, veni la căpătâiul tatălui său.

- Nu fi amărât, îi zise regele. Când voi muri, să mă îngropi cu toată cinstea, iar pe urmă să dai poruncă să se sape la temelia castelului. O să dai peste o hrubă, în care se află un cufăr, iar în cufăr - trei daruri de la naşul tău. la-le de acolo! în cufăr vei mai găsi şi o scrisoare în care se spune ce să faci cu darurile şi la ce sunt bune.

Spunând aceste vorbe, regele îşi dădu sufletul. Prinţul îl îngropa pe tatăl său cu toată cinstea. Pe urmă căzu pe gânduri: oare cum o să trăiască el pe lumea asta? Se gândi ce se gândi, dar degeaba, nu găsi nici un răspuns.

Deodată îşi aduse aminte de ce-i spusese tatăl său înainte de moarte. Chemă îndată pe cei unsprezece slujitori şi le porunci să sape unde-i spusese părintele său. Dar era aşa de sărac, că n-avea nici măcar lopeţi pentru toţi slujitorii. Răscoli toate vechiturile de prin toate ungherele castelului şi cu greu găsi unsprezece lopeţi.

Slujitorii săpară în prima zi, săpară până nu mai putură, dar nu găsiră nimic. Prinţul se întrista. „Cu siguranţă, acolo nu se află nimic!" se gândi el şi iar se întrista.

A doua zi, porunci să se sape mai departe. Săpară slujitorii, săpară, se trudiră sărmanii până se lăsă întunericul, dar tot nu găsiră nimic. Prinţul cel sărac era amărât peste măsură. Dar hotărî aşa: „Să mai sape măcar o zi, pe urmă vom vedea..."

A treia zi, slujitorii săpară cât îi ţinură puterile şi, spre seară, dădură peste hrubă. Prinţul cel sărac coborî degrabă în hrubă şi găsi acolo cufărul

de care-i vorbise taică-său. Era un cufăr mare şi greu şi când prinţul îl deschise, de mirare, nu ştia ce să mai creadă: cufărul era aproape gol! Iar el nădăjduia să găsească acolo bijuterii şi bani! în cufăr se aflau doar trei vechituri: un chimir ponosit, un corn de vânătoare şi o pungă goală. Prinţul şi-aduse aminte că taică-său îi vorbise de trei daruri de la naşul său. Când le văzu, se înfurie cumplit: ce să facă, oare, cu ele, nu e plin castelul de atâtea alte vechituri?!

Dar pe urmă prinţul şi-aminti că tatăl său, înainte de moarte, i-a vorbit şi de o scrisoare, în care se spunea ce trebuie făcut cu asemenea daruri. Se apucă aşadar să caute prin cufăr şi, într-adevăr, o găsi. începu de îndată să descifreze scrisoarea ca să afle ce-ar putea face cu asemenea daruri.

în scrisoare scria aşa:

„Cine se va încinge cu acest chimir ponosit, spunând unde doreşte să meargă, într-o clipă va fi în acel loc.

Cine sună din cornul de vânătoare găsit în cufăr, îndată va avea la dispoziţia sa o oaste uriaşă, gata să-i îndeplinească orice poruncă.

Al treilea dar-punga cea veche -nue deloc de dispreţuit; deşi este goală, ea va purta noroc celui care o va avea: e de ajuns doar ca acela s-o arunce jos; când o va ridica de jos, se va umple de galbeni".

Când prinţul cel sărac citi acestea, se bucură aşa de mult, de parcă găsise cea mai de preţ comoară din lume. Luă din cufăr chimirul, cornul de vânătoare şi punga, iar o dată cu ele şi scrisoarea, şi le duse în castel. Porunci apoi slujitorilor să astupe groapa ce-o săpaseră: nu-i mai folosea la nimic.

Ajuns în camera sa, prinţul aruncă punga jos; într-o clipă, ea se umplu cu galbeni strălucitori. Nespusă fu bucuria lui! Şi atunci se puse pe treabă: goli punga, apoi o aruncă iar jos. Şi tot aşa mereu. Avea acum atâţia galbeni, că nu-i mai putea număra.

Prinţul se duse pe la toţi cei cărora le era dator şi le plăti toate datoriile în aur, iar oamenii se mirau: Oare de unde are prinţul cel sărac atâţia bani? După ce termină cu datoriile, prinţul îşi cumpără veşminte scumpe şi tot felul de lucruri preţioase. Pe cei unsprezece slujitori îi îmbrăcă

în straie noi şi puse de se repară şi se împodobi castelul, care, acum, strălucea de frumuseţe.

Când avu de toate din plin, prinţul îşi aduse aminte că regele vecin are o fată nespus de frumoasă. Iar lui tocmai îi venise vremea să se însoare. Şi, fiind acum bogat ca şi alţi regi, hotărî să meargă în peţit la prinţesa cea frumoasă. Se încinse cu chimirul cel ponosit şi dori să ajungă numaidecât la palatul regelui vecin, lângă prinţesa cea frumoasă. Şi, în aceeaşi clipă, se şi află în faţa ei.

Prinţesa se miră nespus şi-l întrebă:

- De unde-ai apărut aici, de parcă ai căzut din cer?

- Am un chimir care mă duce într-o clipă oriunde doresc, răspunse prinţul. îndată ce m-am încins cu el şi mă gândesc la locul unde vreau să ajung, într-o clipă mă şi trezesc acolo.

-Arată-mi-l şi mie, te rog! zise atunci prinţesa, în viaţa mea n-am mai văzut un asemenea chimir neobişnuit.

Prinţul, nevăzând nimic rău în dorinţa ei de a-l vedea de aproape, îşi desfăcu chimirul şi i-l dădu să-l privească. Ea îl privi minunându-se, apoi zise:

- Lasă-mă să-i arăt şi tatălui meu acest
chimir, să-l vadă şi el.

- Bine, arată-i-l, se învoi prinţul.

Prinţesa alergă în grabă la taică-său şi-i
povesti despre prinţul care venise la ea şi-i arătă chimirul fermecat. Regele luă chimirul şi-l ascunse într-un cufăr, iar fiică-si îi dădu unul din chimirele sale care semăna cu cel fermecat. Prinţesa se întoarse la prinţ şi, dându-i chimirul pe care i-l dăduse regele, îi spuse:

- Tatălui meu i-a plăcut foarte mult chimirul
tău fermecat!

Apoi, prinţesa se apucă să-l descoasă cum a făcut el, un prinţ sărac, de s-a îmbogăţit aşa, deodată? la te uită ce straie şi ce încălţări scumpe are! Prinţul nu se putu abţine şi începu să se fălească în faţa frumoasei prinţese:

- Acum sunt atât de bogat, că într-un veac
n-am să-mi pot cheltui toţi banii. Am o pungă
veche şi goală în care sunt atâţia bani câţi nimeni
n-a visat vreodată! Trebuie doar s-o arunci jos şi
într-o clipă se umple cu galbeni.

Şi prinţesa cea frumoasă dori să vadă punga cea veche. Prinţul, fără să şovăie, i-o dădu. Ea o privi pe toate părţile, minunându-se, apoi zise:

- Permite-mi s-o arăt şi tatălui meu. Nici el n-a văzut în viaţa lui asemenea minunăţie.

- Bine, arată-i-o! se învoi prinţul.

Prinţesa alergă la taică-său şi-i povesti de noua minune: cine aruncă această pungă jos, se umple numaidecât cu galbeni. Regele ascunse repede punga în acelaşi loc unde se afla şi chimirul prinţului. Apoi îi dădu prinţesei o pungă aidoma cu cea fermecată, ca s-o dea prinţului în locul celei adevărate.

Prinţesa luă punga şi alergă înapoi. Mergea şi nu mai putea de bucurie că izbutise să-l păcălească pe acest prinţ credul. Se apropie de el, blândă şi prietenoasă, spunându-i că bătrânul ei tată tare s-a mai minunat, deoarece, de când este el pe lume, n-a mai văzut o pungă fermecată.

Purtarea aceasta îl făcu să-şi piardă capul şi uită să-i mai povestească prinţesei despre cornul de vânătoare fermecat pe care-l avea în buzunar. îşi luă dar rămas-bun de la prinţesă şi vru să plece acasă. Se încinse cu chimirul şi dori să se trezească la castelul său. Ei, dar ce-i asta?! Nici măcar nu se mişcă din loc. Mai dori încă o dată să ajungă acasă. Dar din nou rămase unde era. Nu pricepea ce se întâmplă. Atunci, luă punga

cea goală şi o aruncă jos. Se aplecă s-o ridice şi ce să vezi? Punga era goală ca şi mai-nainte. Prinţul îşi dădu seama că fusese înşelat. Fără a sta mult pe gânduri, scoase din buzunar cornul de vânătoare şi sună din el. De la primele sunete, porniră să se-adune ostaşi câtă frunză, câtă iarbă, din toate părţile, de nici nu-i puteai cuprinde cu privirea. Totul în jur strălucea în lumina dată de luciul armelor lor. Ostaşii îl întrebară pe prinţ: ce le porunceşte?

Când văzură ce li se pregăteşte, prinţesa cea frumoasă şi tatăl ei se înspăimântară. Regele vru să înapoieze numaidecât prinţului lucrurile furate, dar prinţesa nu se învoi.

- Pe prostul ăsta o să-l duc şi acum de nas!

Regele o ascultă. Prinţesa cea frumoasă şi vicleană ieşi în întâmpinarea prinţului şi armatei sale, zâmbi prietenoasă, de parcă nimic nu se întâmplase şi-l întrebă:

- De ce ţi-ai adunat această oaste? Sau nu înţelegi de glumă? Am vrut să-ţi trag o păcăleală! Trimite-ţi oastea de aici şi-ţi vei primi chimirul şi punga. Am vrut doar să văd ce vei face când îţi vei da seama că ai fost înşelat.

Prinţul o crezu şi îşi slobozi oastea.

- De unde ai această oaste numeroasă? îl întrebă apoi prinţesa, uimită.

Prinţul uită că fusese înşelat şi-i spuse:

- Am un corn de vânătoare. Trebuie doar să suni din el şi, într-o clipă, din toate părţile se adună atâţia ostaşi, câţi ai nevoie.

- Arată-mi şi mie acest corn neobişnuit! îl rugă prinţesa.

Prinţul nu prea vrea să i-l arate, dar cum prinţesa stărui cu rugăminţi pe lângă el, în cele din urmă îi dădu cornul. Prinţesa apucă îndată cornul şi sună din el. Numaidecât se înfăţişă o oaste numeroasă. Ostaşii o întrebară pe prinţesă care-i porunca. Prinţul cel sărac pricepu că iarăşi a fost înşelat, dar nu mai putea face nimic. Prinţesa porunci ostaşilor să-l ia pe prinţ şi să-l ducă într-o pădure de nepătruns. Soldaţii îl târâră în pădure, iar prinţesa cea vicleană porni mulţumită spre palat, să-i ducă regelui şi cornul fermecat. Când află toate acestea, regele fu foarte bucuros şi sărută fruntea înţeleptei lui fiice.

De-acum încolo, ei trăiră ca-n poveşti. Bani aveau, de nici nu le mai ştiau numărul. N-aveau decât să arunce punga jos, şi galbenii se adunau cu grămada. Iar armata lor era aşa de mare, că

nici în vis nu văzuseră. Numai ce sunau din cornul de vânătoare, îndată năvăleau atâţia ostaşi, că puteau birui pe toţi regii la un loc. Iar chimirul, într-o clipă, îi ducea unde voiau. O viaţă mai bună nici nu-şi doreau!

Prinţul cel sărac rătăcea la întâmplare prin pădurea aceea de nepătruns; nici drumul spre casă nu-l ştia. De trei zile rătăcea singur, singurel, în cea de-a treia zi, dădu peste un măr, cu nişte mere aşa de frumoase, cum nu mai văzuse el vreodată! Prinţul luă un măr şi muşcă din el. Era grozav de gustos! începu să mănânce mere, căci de trei zile nu pusese nimic în gură. După ce se satură, i se făcu sete, apoi somn. Se duse să-şi potolească setea la pârâul ce susura în apropiere. Dar în timp ce mergea, îl cuprinse un somn de mai să-l doboare din picioare. încercă să se târască până la pârâu, pentru că i se făcuse tare sete. Dar, chiar la marginea apei, adormi fără să mai bea.

Când prinţul se trezi, mare-i fu mirarea observând că în timpul somnului îi crescuse un nas cât toate zilele de mare. îl trecură toţi fiorii de spaimă. Şi încă îi era sete. Bine că era aproape de pârâu şi putea lua apa cu mâna, altfel ar fi

murit de sete: cu ditamai năsoiul, nici nu se putea mişca din loc! Prinţul luă apă cu mâna şi bău. Şi cu cât bea mai mult, cu atâta nasul devenea mai mic. Bău întruna, până seara târziu şi, în sfârşit, nasul i se făcu mic, aşa cum fusese.

Atunci se gândi prinţul cum s-o pedepsească pe prinţesă pentru că-l înşelase. îşi umplu buzunarele cu mere şi ieşi din pădure. Apoi se duse pe la casele oamenilor să vândă merele. Şi le vându foarte scump, pentru că aşa mere gustoase nimeni nu mai văzuse. Cu banii câştigaţi îşi cumpără straie noi şi un coş. îşi îmbrăcă straiele cele frumoase, luă coşul şi porni spre mărul cu acele fructe neobişnuite. Umplu coşul cu astfel de mere şi se duse la palatul prinţesei celei frumoase. în straiele cele noi, prinţul nu putea fi recunoscut, aşa că mergea fără teamă. Când trecea pe lângă palat, văzu la intrare alaiul curtenilor. Prinţul se apropie de câţiva slujitori şi îi îmbie să cumpere mere. Slujitorii cumpărară mere, lăudându-le.

Câteva slujitoare povestiră prinţesei că în faţa palatului cineva vinde nişte mere neobişnuit de frumoase. Numaidecât prinţesa trimise după mere, deşi costau foarte scump. Cum îi plăceau

lucrurile bune, mancă dintr-o dată foarte multe mere. Iar omul care vindea merele, mulţumit c-o păcălise pe prinţesă, îşi văzu de drum.

Ei, şi să vezi ce larmă se iscă la palat după aceea! Tuturor celor ce mâncaseră acele mere, le crescuseră nişte nasuri uriaşe, cât toate zilele de mari. Dar, lucru de mirare, cel mai mare era nasul prinţesei celei frumoase: lacomă fiind, mâncase cele mai multe mere. Era mare jale la palat, dar n-aveau ce face, toţi aşteptau să vadă ce se va mai întâmpla.

între timp, prinţul cel sărac se îmbrăcă în straie de vraci, se duse la pârâul din care băuse apă până-i revenise nasul la loc şi umplu multe sticle cu apă. Dar într-o sticlă luă apă obişnuită, dintr-o fântână, şi porni spre palat.

Când ajunse acolo, făcu înştiinţare că el e un vraci vestit, care vindecă orice boală. Curtenii se bucurară nespus: poate acest vraci îi va scăpa de nasurile lor îngrozitoare.

Prinţul cel sărac se învoi, pentru bani grei, să le facă nasurile ca mai înainte. Dădu fiecăruia câte o sticluţă cu apă din pârâu şi le porunci să bea câte o picătură. Prinţesei îi dădu sticla cu apă obişnuită. Tuturor li se micşorară nasurile,

dar nasul prinţesei rămase la fel de mare! Prinţesa nu-şi mai găsea locul de necaz. Făgădui vraciului orice, dacă va putea s-o vindece, şi să aibă iarăşi nasul de mai-nainte.

- Nu-i aşa de simplu, zise vraciul. Se vede
că te-ai făcut vinovată de ceva grav, dacă nasul
nu ţi se micşorează. Spune-mi ce rău ai făcut;
poate oi izbuti să te ajut.

Şi prinţesa îi povesti:

- Am furat de la un prinţ sărac un chimir fermecat, o pungă fermecată şi un corn fermecat, şi am poruncit soldaţilor să-l arunce într-o pădure deasă. Ştiu, am făcut un mare rău, dar cum aş putea să-mi îndrept vina? Ce-o să porunceşti, aceea voi face!

- Dă-mi, zise vraciul, chimirul, punga şi cornul, o să le dau eu prinţului. Când le va primi, cu siguranţă nasul tău se va micşora.

Prinţesa îi spuse unde se află chimirul, punga şi cornul.

- la-le singur de-acolo, din cauza nasului,
eu nici nu mă pot mişca.

Când prinţul luă înapoi chimirul, punga şi cornul, îi dădu prinţesei să bea apă din pârâu, puţin câte puţin. Şi cum bău din apă, nasul începu

să se facă din ce în ce mai mic. Când nasul era încă de aproape un metru, prinţul nu-i mai dădu apă şi prinţesa cea frumoasă rămase slută, cu un nas aşa de mare. Şi a rămas aşa, monstru, până la sfârşitul zilelor.

Iar prinţul cel sărac a devenit iar bogat şi fericit. Şi-a găsit o fată săracă, dar frumoasă şi cinstită, şi s-a-nsurat cu ea. Au trăit fericiţi şi, poate, mai trăiesc şi azi.

Cocoşelul negru în cioc, cu creasta de foc

TRĂIAU ODATĂ împreună un motan, un sturz şi un cocoşel negru în cioc, cu creasta de foc. Căsuţa în care sălăşluiau ei se afla în marginea unei păduri. Uneori, când motanul şi sturzul se duceau în pădure, cu treburi, cocoşelul rămânea singur acasă. Şi de fiecare dată, la plecare, cei doi aveau grijă să-i spună:

- Bagă de seamă că plecăm departe în pădurea deasă. Tu să ai grijă de casă şi să nu te-arăţi nicicum dacă vicleana vulpe va veni cumva pe aici... Şi să nu-ţi scoţi capul pe fereastră, că atunci ea te va înhăţa de creastă.

într-o zi, mirosi vulpea că motanul şi sturzul sunt plecaţi de acasă. Veni cât putu de repede, se piti sub fereastra căsuţei şi începu a cânta cam aşa:

- *Cocoşel negru în cioc,*
Cu creasta de foc,
Scoate-ţi capu-afară,
Că-ţi dau bob de secară.

Iar cocoşelul, fără să stea deloc pe gânduri, hop! şi scoase capul pe fereastră... Vulpii atâta îi trebui: puse gheara pe el şi fugi numaidecât spre vizuina ei!

începu a striga atunci bietul cocoşel:

- *Sări,*
motanule,
Şi tu, sturzule,
Că vulpea cea rea Mă
duce cu ea Peste munţi
şi stânci, Peste ape-
adânci, Prin codri fără
soare, Ca să mă
omoare!...

Auzind strigarea, motanul şi sturzul porniră glonţ pe urmele vulpii şi îl scăpară pe cocoşel.

Peste câtăva vreme, cei doi se duseră din nou la pădure, lăsându-l pe cocoşel acasă. La plecare, iarăşi îl sfătuiră:

- Bagă de seamă, cocoşelule, să nu care cumva să-ţi scoţi capul pe fereastră, că noi vom fi tare departe şi s-ar putea să nu-ţi auzim glasul.

Abia de plecară cei doi, că vulpea, cât ai bate din palme, iar se ivi sub fereastra căsuţei şi prinse a cânta aşa:

- Cocoşel negru în cioc,
Cu creasta de foc,
Scoate-ţi capu-afară,
Că-ţi dau bob de secară.

Dar cocoşelul tăcu chitic de astă dată. Atunci vulpea se gândi la alt şiretlic:

- Treceau nişte copii pe drum
Cu-o traistă subsuoară,
Din traistă-n colb curgeau
mereu Tot boabe de secară.
Găinile-au venit buluc Şi-au
prins să se îndoape, Dar pe
cocoş nici că-l lăsau Să vină pe
aproape...

Auzind una ca asta, cocoşelul nu se mai stăpâni şi scoase supărat capul pe fereastră:

- Co...co...co!... Cum aşa, să nu-l lase?!

Vulpea atâta aştepta: îl înhaţă şi porni în goana mare! Şi iar începu a striga bietul cocoşel cât îl ţineau puterile:

- Sări, motanule, Şi tu sturzule, Că vulpea cea rea Mă duce cu ea Peste munţi şi stânci, Peste ape-adânci, Prin codri fără soare, Ca să mă omoare!...

Auzind strigarea, motanul şi sturzul porniră numaidecât pe urmele vulpii. O ajunseră din urmă şi reuşiră şi de astă dată să-l scape pe cocoşelul cel neastâmpărat.

Şi iarăşi, peste puţin timp, motanul şi sturzul se duseră în pădure, ca de obicei. La plecare, îl dăscăliră pe cocoşel:

- Să n-asculţi de cumătră vicleană şi să nu scoţi capul pe fereastră, că acum mergem până hăt, într-o poiană, şi de acolo anevoie îţi vom auzi glasul.

Şi plecară. Vulpea cea vicleană nu se lăsă aşteptată şi veni numaidecât sub fereastra căsuţei, spunând:

- *Cocoşel negru în cioc*
Cu creasta de foc,
Scoate-ţi capu-afară,
Că-ţi dau bob de
secară.

Dar cocoşelul se făcea că n-o aude. Tăcea chitic, aşteptând să vadă ce are de gând vulpea. Iar ea, hoţomana, continuă aşa:

- *Treceau nişte copii pe drum*
Cu-o traistă subsuoară,
Din traistă-n colb curgeau
mereu Tot boabe de secară.
Găinile-au venit buluc Şi-au
prins să se îndoape, Dar pe
cocoş nici că-l lăsau Să vină pe
aproape...

Cocoşelul, însă, ştia el ce ştia! Tăcea în continuare. Atunci vulpea încercă să-l ispitească altfel:

- Treceau nişte ţărani pe drum
Cu-o traistă în spinare, Din traistă-n colb curgeau mereu
Alune gălbioare. Găinile-au venit buluc Şi-au prins să se îndoape, Dar pe cocoş nici că-l lăsau Să vină pe aproape...

Auzind una ca asta, cocoşelul nici că vru să mai asculte şi scoase capul afară, supărat:

- Co... co... co! Cum aşa, să nu-l lase?!

Atâta aştepta vicleana vulpe: puse gheara pe el şi-o luă la sănătoasa, peste munţi şi stânci, peste ape-adânci, drept spre vizuina ei...

Degeaba strigă cocoşelul, până răguşi, că nimeni nu-l mai auzi. Când sentoarseră motanul şi sturzul acasă, ia-l pe cocoşel de unde nu-i!

Şi porniră cei doi degrabă prin pădure, tot pe urmele vulpii. Motanul fugea, iar sturzul zbura pe deasupra şi aşa au ajuns ei la vizuina vulpii. Aici motanul pe loc îşi struni cobza şi prinse a cânta cam aşa:

-Zdrâng, zdrâng, cobzişoară,
Strună subţirică,

la ieşi, vulpe, afară,
Să nu-ţi fie frică!...

Vulpea ascultă ce ascultă cântecul acela minunat şi-şi spuse: „la să văd cine-mi cântă din cobză aşa de frumos, cu un glas atât de duios".

Şi-şi scoase capul afară. Atâta aşteptau motanul şi sturzul: o traseră afară pe cumătră şi dă-i, şi dă-i! Atâta o jumuliră şi-o năuciră, că atunci când scăpă, fugi ca din praştie şi nici că se mai uită înapoi.

Apoi îl luară pe cocoşelul cel negru, cu creastă roşie, şi porniră tustrei, veseli, spre căsuţa lor.

De-atunci trăiră fără griji, şi mai trăiesc poate şi azi! Vulpea nu s-a mai apropiat nicicând de căsuţa lor.

Ivan Năzdrăvan şi zmeul

CÂNDVA, în vremurile de demult, un zmeu fioros se năpusti asupra unui sat şi, în câteva săptămâni, mancă toţi oamenii de acolo, afară de un bătrân.

După câteva zile, zmeul veni din nou în sat.

- Ei, moşule, ţi-a venit şi ţie rândul, mâine
te mănânc! îi spuse el bătrânului şi plecă apoi,
spre culcuşul lui.

Dar se întâmplă ca tocmai atunci să treacă prin sat un băiat sărac, care îi ceru bătrânului să-l primească să înnopteze la el.

- Se vede treaba că te-ai săturat de viaţă,
dragul moşului, îi spuse bătrânul.

- Cum aşa? întrebă flăcăul, curios.

Bătrânul îi povesti de-a fir-a-păr cum zmeul
mâncase toţi oamenii din acel sat şi că, a doua zi, îl va mânca şi pe el.

- Da' de unde, spuse băiatul, de data
aceasta o să se înece!

A doua zi dimineaţa, sosi zmeul. Văzându-I pe băiat, se bucură.

- Minunat, a fost unul, şi acum sunt doi,
spuse el.

- Vezi să nu te îneci, răspunse băiatul.

Zmeul se uită mirat la el.

- Cum, nu cumva crezi că eşti mai puternic decât mine? îl întrebă zmeul.

- întocmai!

- Cât de puternic eşti? Uită-te aici... la mine...

Zmeul luă o piatră de jos şi o strânse cu
atâta putere, încât se prefăcu în pulbere.

- Asta nu-i nimic, priveşte la mine! spuse
băiatul. Strânge-o în aşa fel încât să iasă zeamă!

Spunând asta, scoase o bucată de brânză din traistă, fără să-l vadă zmeul, şi o strânse; îndată, printre degetele sale, începu să picure apă.

- Ei, recunosc că eşti puternic, spuse zmeul. De azi înainte ai să fii egalul meu.

- Nu, voi fi mai mare decât tine, îi răspunse băiatul.

Şi plecară împreună. Zmeul îl întrebă:

- Cum te cheamă?
- Ivan Năzdrăvan, răspunse băiatul.

Zmeului i se făcu frică. „Nu cumva năzdrăvanul acesta are de gând să mă omoare?" se gândi el.

Mai merseră ce mai merseră, apoi, cam la timpul prânzului, zmeul spuse:

- Du-te, Ivane, şi adă un bou, să facem ceva
de mâncare.

Băiatul plecă. Ajungând la cireada zmeului, începu să lege toţi boii, unul de altul, de cozi. Zmeul aşteptă până i se urî, apoi alergă singur să aducă boul.

- Ce faci aici? întrebă zmeul,
nedumerit.
- Doar n-o să-ţi aduc câte un bou, vreau să iau o dată toată cireada.
- Cine a mai văzut una ca asta? Lasă că mă ocup eu de bou.

Cât ai clipi, zmeul smulse pielea de pe un bou şi i-o dădu băiatului:

- Du-te şi ad-o plină cu apă!

Apoi zmeul înşfacă boul în spinare şi-l aduse la locul unde aveau să pregătească masa.

Băiatul luă pielea şi de-abia, de-abia o târî până la fântână, îi dădu drumul în apă, dar de

scos, nici vorbă. îşi făcu un hârleţ din lemn şi începu să sape în jurul fântânii. Veni zmeul.

- Ce faci aici?

- Doar n-o să-ţi scot apă numai într-o piele de bou! Vreau să-ţi aduc toată fântâna, s-o ai la îndemână.

Zmeul se înfurie, dar se înfricoşa de puterea băiatului. Umplu pielea cu apă şi o cară singur în spinare.

- Du-te după lemne, îi spuse zmeul, scoate
din pământ un stejar uscat, o să ne fie de ajuns.

-Aşa puţin? Dacă ar fi măcar douăzeci de stejari, atunci m-aş duce.

Se prefăcu a fi supărat şi nu plecă. Atunci zmeul se apucă şi pregăti singur de mâncare, apoi se aşeză la masă şi începu să înfulece. Băiatul, fiind supărat, nu mancă. Dacă s-ar fi aşezat la masă, zmeul imediat şi-ar fi dat seama că el nu este puternic, deoarece nu putea să mănânce cât el. Când mai rămăsese puţină mâncare, băiatul se aşează, o îmbucă repede şi spuse:

- Foarte puţin.

- Ei, dacă-i puţin, spuse zmeul, atunci hai să mergem la maică-mea, să ne facă nişte colţunaşi.

- Dacă-i vorba de mers, să mergem, răs
punse băiatul, dar în sinea lui îşi zicea: „Acum
sunt pierdut".

Ajunseră la muma zmeului şi aceasta le puse în faţă douăzeci de putini pline de colţunaşi. Zmeul mânca mereu, iar băiatul tot ascundea colţunaşii în sân, în buzunare. După ce zmeul termină de mâncat, spuse:

- Hai să încercăm să spargem piatra cea mare de colo...
- Dacă-i vorba de mers, să mergem, spuse băiatul.

Zmeul se izbi cu aşa putere de piatră, încât săriră scântei din ea.

-Asta nu-i nimic, spuse flăcăul. Eu voi face în aşa fel, încât din piatră o să iasă zeamă când o voi atinge.

Zicând acestea, Ivan se izbi de piatră, dar colţunaşii pe care-i avea în haine se storciră şi zeama din ei sări în toate părţile.

Zmeul rămase încremenit şi se înfricoşa de Ivan Năzdrăvan.

- Hai să vedem care din noi fluieră mai tare, mai spuse el.
- Hai să vedem.

Când fluieră zmeul, toţi copacii se aplecară la pământ.

„Ce mă fac eu acum?" se gândi Ivan Năzdrăvan. Dar, în acel moment, zări o bucată de fier pe pământ, se uită la fier, se uită la zmeu şi-i veni o idee.

- închide ochii! spuse băiatul. Când voi
fluiera eu, s-ar putea să-ţi sară ochii din cap.

Zmeul şi-i închise, iar Ivan Năzdrăvan îi trânti, cu toată puterea, fierul între ochi, de se împletici zmeul.

- E adevărat, spuse zmeul, era cât pe-aci
să-mi sară ochii din cap.

Ca să scape de Ivan Năzdrăvan, zmeul îi făcu o casă, în care acesta trăia liniştit. Dar, în acelaşi timp, zmeul se sfătui cu maică-sa cum să-l piardă.

- Hai să-l ardem, îi spuse maică-sa.

Ivan Năzdrăvan îi auzi şi în acea noapte se ascunse. După ce arsese casa, Ivan veni lângă cenuşă şi se prefăcu că-şi scutură hainele, ca şi când atunci ar fi ieşit din cenuşă.

- Eşti încă viu? se miră zmeul, văzându-l.
- Da, numai că noaptea asta parcă m-au pişcat nişte purici.

Zmeul stătu o clipă în cumpănă, apoi îşi spuse: „Trebuie să-mi iau tălpăşiţa din faţa unui astfel de năzdrăvan". Şi a dispărut în zare.

Ivan Năzdrăvan s-a întors după aceea la bătrânul rămas singur în sat, să-i spună c-a scăpat de zmeu pentru totdeauna. Şi chiar că nimeni nu l-a mai văzut de atunci prin acele meleaguri.

Iskander are coarne

DEMULT, tare demult, domnea un padişah cu numele de Iskander. Toţi frizerii aveau mare frică de el, deoarece el poruncea ca fiecare frizer, după ce-l tundea, să fie omorât.

A trecut multă vreme, dar nimeni nu ştia de ce Iskander îi omoară pe frizeri.

într-una din zile, Iskander sosi în oraşul Samarkand. Aici, de asemenea, condamnă la moarte mulţi frizeri. Până la urmă nu rămăsese nici unul. După multă căutare, slujitorii padi-şahului găsiră un om tare bătrân, care în tinereţe fusese frizer. îl aduseră la palat şi vizirul îi porunci:

- Du-te şi tunde-l pe padişah!

-Cu multă plăcere! răspunse bătrânul,

[1] Poveste din Uzbekistan - stat din Asia Centrală (n. red.).

fiindcă nu ştia că padişahul nu lăsa pe nimeni în viaţă după ce era tuns.

Bătrânul începu să-l tundă şi deodată văzu că pe capul lui Iskander cresc coame.

Frizerul tăcu, termină treaba şi vru să plece, dar Iskander strigă:

- Să vină călăul!

- îndurare, milostive padişah! Am mulţi nepoţi, la ce vă foloseşte picătura mea de sânge?

Iskander îl iertă pe bătrân, dar îi ceru să jure că nu va spune nimănui că el are coarne în cap.

Trecu multă vreme. Bătrânul nu uita jurământul şi păstra taina. Dar taina nu-l lăsa să doarmă, îl chinuia mereu. Se îmbolnăvi din asta şi începu să se umfle, la început cât un pepene, apoi cât un samovar şi la urmă cât o tobă mare.

Bătrânul nu mai putu deci să păstreze taina. Fugi din oraş şi se îndreptă către munţi. Aici, într-un loc pustiu, găsi o fântână părăsită. Se uită în jur, dacă nu-l vede cineva, se aplecă peste colacul fântânii şi strigă de trei ori:

- Iskander are coarne! Iskander are coarne!
Iskander are coarne!

Numai ce spuse bătrânul aceste cuvinte, că se şi desumflă, se trase ca mai înainte şi taina

încetă să-l mai chinuie. Vesel şi vioi, bătrânul se întoarse acasă.

în scurt timp, însă, din fântână crescu o trestie lungă şi tare frumoasă. Un tânăr cioban, păscând berbecii în munţi, trecu pe lângă fântână şi văzu trestia. Se bucură foarte mult, tăie trestia şi-şi făcu din ea un fluier.

Dar cum începu să cânte din fluierul acela cântecul său drag, ciobănaşul strigă:

- Ce-i asta? Nemaipomenit!

La toate încercările sale, fluierul repeta unul şi acelaşi lucru: „Iskander are coarne!"

în scurt timp, cântecul ajunse până la urechile celui care şedea pe tronul regilor, padişahul Iskander. El porunci ca îndată să fie prins şi adus în faţa sa bătrânul frizer.

Tremurând de spaimă, bătrânul a fost târât la palat. în acelaşi moment, din direcţia munţilor, răsună cântecul:

- Iskander are coarne!

Iskander se gândi: „în ţară a intrat o oştire străină, o să audă şi o să defăimeze numele meu". Apoi trimise pe ostaşii săi în munţi.

Ostaşii prinseră acolo pe tânărul cioban şi-l aduseră pe sus la palat. Ştiindu-se fără vină,

flăcăul se gândi: „Mi se pare că padişahul vrea să asculte muzica mea". Şi liniştit se înfăţişă înaintea stăpânului povestindu-i totul.

- Spune, se adresă Iskander bătrânului, cum ai îndrăznit să calci jurământul?

- Dacă n-o să faci vărsare de sânge, atunci o să-ţi spun, zise bătrânul.

- N-o să fac, se hotărî padişahul.

Bătrânul îi povesti aşa cum s-a întâmplat, de la început până la sfârşit. Apoi îi veni rândul ciobanului să povestească.

Ciobanul îi povesti cum găsise fântâna în munţi, cum văzuse trestia, cum făcuse din ea fluierul şi cum fluierul cânta numai cântecul pe care el nu-l auzise niciodată.

înfuriat, Iskander rupse fluierul şi porunci ca bătrânul şi ciobanul să fie alungaţi din palat.

Dar din gură în gură, de la unul la altul, toţi au aflat până la urmă că Iskander are coarne şi de atunci nici un frizer nu a mai îndrăznit să-l tundă.

Flautul de aur

A FOST ODATĂ un împărat care nu avea nici soţie şi nici copii. Bucuria vieţii lui era cântecul unui canar şi al unei cănăriţe, care erau în grija pajului său credincios. Acesta îi ţinea într-o colivie mare de aur şi avea grijă să-i scoată afară, să zburde prin grădina palatului. Ei zburau ce zburau şi mereu se întorceau cuminţi în colivia lor de aur.

Dar, într-o bună dimineaţă, canarul zbură ceva mai departe. Zadarnic strigă pajul după el, că nu mai apăru nicicum. îngrijorat, pajul lăsă cănăriţa care ciripea a jale în colivie şi, ieşind pe poarta palatului, se duse în căutarea canarului.

Nu făcu pajul prea mulţi paşi, că-l auzi cântând în apropiere şi, când ridică ochii să vadă din ce parte se auzea cântecul, iată că-l zări pe balustrada balconului de la palatul vecin. Acolo mai văzu o fată de o frumuseţe rar întâlnită.

- Preafrumoasă fată, tare te-aş ruga să-mi dai voie să iau acasă canarul. E al împăratului; mi-a fost dat în grijă. Credeam că l-am pierdut, dar iată că norocul m-a făcut să-l regăsesc atât de iute.

Aşa-i vorbi pajul, frumoasei fete. Dar fata, la început, se codi să-i deschidă şi nici nu se arătă prea bucuroasă să renunţe la cănăraşul acela atât de fermecător.

- Sunt singură, îi răspunse, şi tatăl meu mi-a interzis să deschid poarta când nu e el acasă.

- Nu aş insista, dacă n-aş şti cât de mult ţine împăratul la perechea lui de canari, îi spuse pajul cu un glas rugător.

Şi atâta o rugă pajul, încât fata trecu peste porunca tatălui ei şi-i deschise poarta. Din clipa în care se treziră aproape unul de celălalt, amândoi tinerii se simţiră cuprinşi de iubire, deşi se vedeau pentru prima oară. Pajul îşi luă cănăraşul şi se întoarse bucuros la palat. Dar foarte curând, bucuria regăsirii încântătoarei păsări se transformă în tristeţea iubirii neîmplinite. Căci şi pajul şi fata se gândeau unul la altul, dar nu îndrăzneau să se mai caute şi să-şi mărturisească iubirea.

După câtva timp, împăratul căzu bolnav la pat. Pajul nu mai plecă nici o clipă de la căpătâiul împăratului pe care-l slujea cu mare credinţă, iar fata cea frumoasă zadarnic stătea la balconul casei ei, tristă şi îngândurată. Ca să-şi mai aline dorul, coborî în grădină să culeagă câţiva trandafiri. Culegând când un trandafir roşu, când unul galben, deodată i se fixă privirea pe un trandafir alb, care începuse să-şi desfacă petalele una după alta şi din mijlocul lor apăru o zână, nu mai mare decât o păpuşă, înveşmântată toată în alb, cu un păr auriu, revărsat pe umeri.

- Frumoasă fată, de ce te necăjeşti atât? o întrebă zâna cea mică.

- Dacă ai rămâne lângă mine, poate că nu m-aş mai simţi atât de singură! încercă s-o convingă fata.

- Ştiu că dorul tău se îndreaptă spre pajul cel frumos al împăratului. Eu aş sta bucuroasă numai lângă tine, dar am o lume a mea, a zânelor mici şi bune. Nu te necăji însă, că eu te voi face fericită şi, dacă tu îţi vei păstra întotdeauna inima ta sinceră şi iubitoare, voi fi lângă tine ori de câte ori mă vei chema.

- Dacă ştii pe cine iubesc, atunci ajută-mă să-i fiu mireasă şi să nu mai stau singură aici! o rugă fata.
- Ţine acest flaut de aur! Are darul de a vindeca pe oricine-l ascultă. îi vei cânta împăratului şi el se va însănătoşi ca prin farmec. Ca răsplată îţi va dărui ce-i vei cere. Şi apoi, ori de câte ori vei avea nevoie de ajutorul meu, va fi de-ajuns să cânţi melodia asta cu flautul şi eu voi fi alături de tine. Ţine minte melodia!

Şi cât era de mică zâna, luă flautul de aur în mânuţele ei mici şi diafane, şi o melodie divină se auzi răsunând împrejur.

Fata o ţinu minte pentru tot restul vieţii. O luă în braţe pe zâna aceea mică, dar cu puteri de uriaş, şi o sărută pe amândoi obrajii, primi flautul şi într-o clipă se afla la poarta palatului.

Slujitorii, auzind-o care-i era dorinţa, o lăsară să se ducă la împărat. Aşa cum îl văzuseră atâţia vraci, îl mai putea vedea şi o fată frumoasă! Poate că va izbuti ea ceea ce nu izbutiseră minţile acelea luminate.

Pajul, de cum o văzu, simţi cum i se umple inima de bucurie. Parcă şi împăratul se arătă mai vesel la vederea ei.

Dar când începu fata să cânte din flautul de aur, împăratul se ridică mai întâi în coate, apoi se dădu jos din pat şi, după ce fata îşi termină cântecul, împăratul era mai voios şi mai voinic ca niciodată. După cum îi spusese zâna cea mică, împăratul se arătă gata să-i împlinească fetei orice dorinţă. Când o auzi cât de modestă era în dorinţa ei, se uită înspre paj. Atunci şi pajul îi spuse:

- împărate, asta e şi dorinţa mea, să mă pot însura cu această fată minunată!

Şi împăratul le dădu binecuvântarea, iar a doua zi începură pregătirile de nuntă. Dorinţa împăratului a fost ca ei să nu părăsească niciodată palatul, iar după moartea lui să rămână ei stăpâni acolo. Şi de când venise fata aceea bună şi frumoasă în palat, nimeni nu mai ştia ce-i suferinţa, căci ea, când şi când, fără să-şi dea seama, cânta melodia pe care o învăţase zâna cea mică; şi cine auzea melodia aceea nu mai cunoştea nici boală şi nici tristeţe, ci numai viaţă fericită.

Cea mai frumoasă nevastă

UN ŢĂRAN AVEA trei băieţi. De cei doi mai mari era mulţumit, căci erau harnici şi-l ajutau la orice muncă. Cu cel mai mic însă nu se împăca deloc, fiindcă nu făcea nimic. Stătea toată ziua pe cuptor şi nu se clintea de acolo.

Simţindu-se tot mai bătrân şi lipsit de puterea de a lucra, ţăranul hotărî să împartă fiilor săi averea, dar nu reuşi să le facă pe plac. Când văzu că nu-i în stare să-i mulţumească, îi chemă la el şi le spuse:

- Ei, bine, dacă nu sunteţi mulţumiţi, să facem altfel. Cine îmi va aduce, drept noră, cea mai frumoasă şi cea mai bogată fată, aceluia îi voi lăsa toată averea mea.

Când auzi aceste cuvinte, băiatul cel mai mic, dispreţuit de toţi, sări îndată de după cuptor. Se spălă pe faţă şi începu să se dichisească. Fraţii săi mai mari izbucniră în râs:

- Ce vrei tu, neghiobule, doar nu cumva ai de gând să-ţi masori puterea cu noi? Lasă-te mai bine păgubaş! Rămâi acasă şi omoară puricii, că, uite, acuşi îţi mănâncă urechile!
- Am să-mi încerc şi eu norocul! îi înfruntă fratele mai mic.
- Vezi-ţi de treabă şi stai acasă! Ce poţi tu să faci, nepricopsitule!?
- Ba am să plec! spuse atât de hotărât, încât fraţii săi văzură că nu mai e de glumă.

- N-ai decât, pleacă, dacă te mănâncă
pielea!

Gottschalck (căci aşa se numea băiatul cel mai mic) nu se înfricoşa de vorbele fraţilor săi şi porni la drum. îşi luă în traistă o pâine neagră şi o bucăţică de brânză, precum şi straiele de sărbătoare. Merse el cât merse, până dădu de o pădure în care se aflau o mulţime de flori şi de ierburi ciudate. Obosit de drum, se opri lângă o fântână să mănânce. în timp ce mânca, apăru pe neaşteptate lângă el un pitic, într-o haină lungă, cu o căciulită verde pe cap, şi-l rugă să-i dea şi lui ceva de mâncare.

- După cum vezi, n-am cine ştie ce bunătăţi.
Iaca, o pâine neagră şi o bucăţică de brânză.

Dacă îţi face plăcere, poftim, şezi lângă mine şi mănâncă, îl îmbie băiatul.

După ce se ospătară, piticul îl întrebă unde merge, iar el îi povesti ce le ceruse tatăl lor, lui şi celor doi fraţi mai mari şi cât de urât se purtau aceştia cu el.

- Apoi, îmi pare foarte rău că fraţii tăi sunt aşa răi cu tine, zise piticul şi începu să-i pieptene părul, care, cu cât îl pieptăna, se unduia tot mai frumos.

După ce-l pieptănă, piticul îi spuse să îmbrace hainele de sărbătoare. Acum era un tânăr frumos şi arătos. Când îl văzu aşa, piticul îi arătă drumul pe care trebuia să meargă. Apoi îşi luă rămas bun de la el.

Gottschalck, acum frumos şi arătos, porni pe acel drum. Merse el, merse, până când se lăsă înserarea. Atunci, obosit de drum, hotărî să se odihnească. Dar auzi, dintr-o dată, un cântec atât de duios şi frumos, cum nu mai auzise niciodată. Atras de acest cântec, merse încotro se auzea cântecul. Ajunse într-o grădină mare, a cărei poartă era deschisă. Intră înăuntru, fără să stea prea mult pe gânduri. Şi aşa ajunse în faţa unei fete de o frumuseţe fără seamăn. Gottschalck,

de cum o văzu, se îndrăgosti de ea şi o privea ca fermecat. Fata îi zâmbi şi apoi începură să vorbească prieteneşte.

Dar tocmai atunci veni şi mama fetei. Când îl văzu alături de fiică-sa, se încruntă:

- Vezi-ţi de drumul tău şi las-o pe fiică-mea în pace!

- Dar n-am făcut nici un rău. De cum ne-am văzut, ne-am simţit atraşi unul de altul şi vrem să ne căsătorim, dacă ne daţi binecuvântarea.

Zâna pădurii - căci ea era mama frumoasei fete - îi privi lung şi cercetător pe amândoi. Apoi zise, cu glas liniştit:

- Bine, copiii mei, să fie aşa cum vreţi voi.

La nunta lor fură invitate o mulţime de zâne.

Mireasa, îmbrăcată în haine de mătase scumpă, era atât de frumoasă, încât Gottschalck nu-şi mai putea lua ochii de la ea. Stătea mereu în preajma ei, privind-o cu dragoste.

La puţin timp după nuntă, doar, constată că nevastă-sa se ducea în fiecare duminică într-o odaie tare întunecoasă, unde rămânea timp îndelungat.

- Draga mea, căd că în fiecare duminică te duci într-o odaie întunecoasă. Spune-mi, ce faci acolo? o întrebă el, într-o bună zi.

Nevastă-sa tresări ca muşcată de şarpe. Ochii i se umplură de lacrimi şi începu să suspine.

- Nu mă întreba, dragul meu, nu mă întreba!
îl rugă ea. Mai am puţin şi scap de acest necaz...
Şi plângea din ce în ce mai tare. Lui Gottschalck îi păru rău c-o supărase şi încercă în fel şi chip s-o liniştească.

- N-am să te mai întreb niciodată, îţi jur! Dar linişteşte-te!

Un timp, el n-o mai întrebă nimic. Dar, când venea duminica şi o vedea intrând în odaia cea întunecoasă, nu-şi mai găsea locul. O dată nu mai putu să rabde. Tiptil-tiptil, se apropie de uşă şi privi înăuntru prin gaura cheii. Ceea ce văzu înăuntru îl îngrozi. Nevasta lui, care era atât de frumoasă şi pe care o îndrăgise atât de mult, avea picioare de capră. Se retrase de lângă uşă şi aştepta nerăbdător să iasă afară. Dar timpul trecea şi ea nu mai ieşea. Se apropie din nou de uşă şi auzi un plâns. Deschise nerăbdător uşa.

- Da, acuma poţi să vii, zise ea plângând.
Poţi să vii să vezi ce ai făcut. Acum va trebui să
rămân aşa cine ştie până când, şi fericirea noas
tră s-a sfârşit. Va trebui să plec de aici.

Şi dispăru pe neaşteptate.

Când se întoarse, privind în jurul său, Gott-schalck rămase uluit. Piticul era în spatele lui.

- Vezi ce ai făcut?! îl mustră piticul. Acum va trebui să te scap din nou de necaz. Hm, hm, asta va dura cam mult! Va trebui să găseşti palatul cu acoperiş de aur al soţiei tale. Drumul până acolo, din păcate, nu ţi-l pot spune. Dar încearcă să găseşti Soarele. Poate el ţi-l va arăta.

Piticul dispăru, iar Gottschalck rămase singur. N-avea altceva de făcut decât să pornească la drum şi să caute Soarele. îl căută în toate părţile, dar nu-l găsi nicăieri. E drept că îl vedea el, dar când se îndrepta într-acolo, Soarele era parcă mai departe.

Tocmai când era pe cale să renunţe, începu să simtă că e din ce în ce mai cald, şi văzu ceva strălucind dincolo de pădure. Se îndreptă într-acolo. Cu cât mergea, cu atât era din ce în ce mai cald. Ajunse, după o vreme, în dreptul unei case de sticlă, în care şedea Soarele şi ţesea nişte fire de aur. Vru să se apropie de el, dar o căldură înăbuşitoare îl pironi locului. De aceea se ascunse după un tufiş şi strigă:

- Soare, spune-mi, te rog, unde-i palatul cu acoperiş de aur al nevestei mele?

- Este departe, foarte departe, răspunse Soarele. Eu îl văd de aici. E undeva în mijlocul unei păduri.
- Cum pot să ajung până acolo? îl întrebă Gottschalck, bucuros.
- Asta mi-e foarte greu să-ţi spun. Atâtea cărări duc într-acolo, încât nu ştiu pe care să te îndemn să apuci. Văd că eşti obosit, abia te mai ţin picioarele. Culcă-te puţin, până ce eu mă întorc, să văd pe care drum trebuie să mergi.

Gottschalck se întinse pe iarbă şi aţipi numaidecât. Soarele începu să lumineze, dar drumurile erau atât de încâlcite, încât nu reuşi să-l descopere pe acela care ducea spre palat.

Când se trezi din somn şi află acest lucru, Gottschalck se mâhni adânc, nemaiavând chef să meargă mai departe. Văzându-I atât de dezamăgit, Soarele îi spuse:

- Nu mai fi atât de amărât, ci ascultă-mă pe mine. Eu luminez ziua, dar surata mea, Luna, luminează noaptea. Poate că te va ajuta ea să afli drumul până la palat.

Gottschalck merse, merse mult timp, până când, într-o seară, zări o lumină argintie în depărtare. Când se apropie, văzu o căsuţă de sticlă, în

care şedea o bătrână cu păr argintiu. în casă se aflau o mulţime de roiuri de musculiţe de argint. Acestea erau stelele, care sclipeau mai frumos decât licuricii. Când îl văzu, Luna rămase mirată.

Gottschalck îi povesti totul şi o rugă să se uite să vadă dacă nu cumva zăreşte cărarea care duce la palatul soţiei sale.

Luna îl privi lung, clătinând din cap.

- Bine, îţi făgăduiesc că voi face tot ce-mi
stă în putinţă, îi spuse ea. Până atunci, însă,
culcă-te! Văd că eşti tare ostenit.

Luna străluci apoi cât putu de puternic, dar nu găsi nici ea cărarea care ducea spre palat.

- Nu fi atât de amărât din cauza asta! îl
îmbărbăta Luna. îţi dau un sfat. Du-te la Craiul
vânturilor. El suflă în toate părţile lumii. Trebuie
să fi suflat şi pe cărarea care duce spre palatul
nevestei tale.

Gottschalck porni din nou la drum. După mult umblet, găsi, în sfârşit, locuinţa Craiului vânturilor. Se afla pe un vârf de munte înalt şi avea patru ferestre; el sufla când pe o fereastră, când pe alta. Gottschalck vru să intre, dar, tocmai atunci, Craiul vânturilor suflă puternic şi-l azvârli

hăt-departe. Gottschalck ţipă ca-n gură de şarpe. Auzind aceste ţipete neobişnuite, Craiul vânturilor scoase capul afară.

- M-a trimis Luna! strigă Gottschalck.

- Luna?! se miră Craiul vânturilor şi, devenind dintr-o dată mai blând, alergă la el.

Trecură împreună printr-un loc întunecos şi intrară în casă, unde ardea numai o singură lumină. De-abia aici, la lumina lămpii, Gottschalck putu să vadă îndeaproape chipul noului său prieten. Craiul vânturilor avea o pelerină de catifea şi o căciulă de mătase. în loc de pântece, avea un foi, din care sufla, când pe o fereastră, când pe alta. Gottschalck îi povesti necazul care l-a adus şi încheie:

-Te-aş ruga, dacă e cu putinţă, să mă ajuţi!

Craiul vânturilor suflă îndelung, apoi spuse cu o hotărâre de neclintit în glas:

- Dacă există, într-adevăr, o cărare care duce la palatul pe care-l cauţi, atunci trebuie s-o găsim. Uite, îndată îi chem pe toţi supuşii mei, care suflă în toate părţile lumii. Unul dintre ei, fără îndoială, va fi în stare să ne spună ceva.

Şi Craiul vânturilor începu să şuiere în toate părţile, atât de puternic, încât muntele se cutremură.

Numaidecât apărură de pretutindeni vânturile, dar nici unul nu ştiu să-i spună care este cărarea care ducea spre palat. Craiul vânturilor zise atunci, dus pe gânduri:

- A mai rămas un singur vânt, Ghebosul.

Dacă nici el nu va putea să ne spună nimic, va trebui să renunţi şi să te laşi păgubaş.

Pe Gottschalck îl cuprinse atunci disperarea. Cum să se întoarcă acasă, la tatăl său, şi mai ales la fraţii săi, care vor râde de el, luându-l peste picior?

în clipa aceea sosi însă Ghebosul. La întrebarea Craiului vânturilor, dacă a văzut, pe unde a umblat, vreun palat cu acoperiş de aur, în mijlocul unei păduri, în care trăieşte o fată frumoasă, Ghebosul răspunse:

-Tocmai acum vin de acolo, unde am uscat rufe. în grădină era o fată nespus de frumoasă, dar avea picioare de capră.

Auzind aceste vorbe, Gottschalck îl rugă pe Ghebosul să-l ducă acolo.

- Crezi că poţi să mergi repede, pe urmele mele?

- Pot! se grăbi Gottschalck să răspundă, fără să se gândească.

Ghebosul râse şi, fără să-l mai întrebe, îl luă în spinare şi-l rugă pe Craiul vânturilor să sufle cât mai puternic, ca să poată să-şi ia avânt.

Două zile şi două nopţi, Gottschalck pluti aşa între pământ şi cer, aşezat pe spinarea Ghebosului, iar a treia zi poposiră pe pământ. Tocmai se întoarse să-i mulţumească binefăcătorului său; când colo, nevastă-sa stătea în faţa lui cu lacrimi în ochi. Rămase uluit, când o văzu. Nu mai avea picioare de capră.

- Vezi cât timp ţi-a trebuit ca să ajungi până aici? De-acum, însă, vom trăi fericiţi, am scăpat de acel necaz...

Gottschalck îşi aduse atunci aminte de tatăl său şi pentru ce plecase el în lume. O rugă pe nevastă-sa să meargă împreună cu el. Ea se învoi numaidecât. Se îmbrăcă în hainele cele mai frumoase şi, urcându-se amândoi într-o trăsură de aur, trasă de şase cai albi, purceseră la drum.

Când ajunseră acolo, toată lumea din sat veni să vadă tânăra pereche.

- Tată, zise Gottschalck, am venit cu cea mai frumoasă nevastă.

Bătrânul se bucură nespus de mult, dar cei doi fraţi mai mari ai lui Gottschalck se înnegriră

de supărare, socotind că, pe bună dreptate, toată averea i se cuvine fratelui mai mic, căci, într-adevăr, el venise cu cea mai frumoasă nevastă.

Gottschalck le ghici gândurile şi se întoarse spre ei, privindu-i lung, pe sub sprâncene:

- V-aţi purtat întotdeauna urât cu mine! Aţi râs de mine şi m-aţi batjocorit cum v-a venit la gură. Dar eu vă iert. Mai mult, vă dăruiesc toată averea!

Cei doi fraţi îşi lăsară privirile în jos, ruşinaţi.

A doua zi, Gottschalck şi nevastă-sa plecară la palatul lor cu acoperiş de aur din mijlocul pădurii, luându-l şi pe bătrân cu ei.

Privighetoarea începătoare

ÎNTR-O ZI, Nastratin Hogea intră într-o livadă şi începu să mănânce portocale.

- Ce faci, omule? îl întrebă stăpânul livezii, zărindu-l în copac.
- Păi... sunt privighetoarea, zise el scoţând nişte sunete stranii, în încercarea de a imita cântecul privighetorii.
- Ce fel de cântec e ăsta? se miră omul.
- De privighetoare începătoare!

Papucii lui Hogea

CÂŢIVA TINERI din cartier îi propuseră lui Hogea să se urce într-un copac, promiţându-i, în

schimb, orice doreşte. De fapt îi pregătiseră o farsă: voiau să-i ia papucii, de care el era nedespărţit, şi să-i ascundă.

Nastratin Hogea acceptă oferta lor fără să stea pe gânduri, dar, pregătindu-se să urce în copac, îşi puse papucii sub braţ.

- Ce-ţi trebuie sus papucii? protestară ei. îţi şi îngreunează urcarea...

- Măi, eu totdeauna gândesc mai mult decât voi: mi-am dat seama că din vârful copacului aş putea găsi o altă cale spre casă şi e bine să am papucii la mine.

Oricum trebuia să mă dau jos

MĂGARUL ÎL TRÂNTI de pământ pe Hogea, care-l tot îndemna să meargă mai repede.

Copiii se strânseră roată în jurul lui şi începură să râdă, dar el le spuse senin:

- Degeaba râdeţi, oricum trebuia să mă dau jos aici, în faţa casei mele.

Pedeapsă folositoare

NASTRATIN TRIMISE pe feciorul său după apă la izvor.

- Să ai grijă de ulcior, îi spuse el şi-i dădu o palmă.

- Măi omule, îl certă un vecin care se afla de faţă, de ce baţi băiatul, că doar n-a făcut nici un rău?

- La ce i-ar folosi, replică Nastratin, dacă l-aş bate după ce sparge ulciorul? Aşa, dacă a primit palma înainte, o să ştie de ce a primit-o şi o să fie mai atent.

Predica auzită de departe

NASTRATIN CITEA, fugind, o predică. Consătenii, miraţi, îl întrebară de ce citeşte şi fuge în acelaşi timp.

-Vreau să văd şi eu, explică el, până unde se aude ceea ce citesc eu.

Datoria

BĂCANUL ÎL CRITICA pe Hogea, în cartier, pentru că nu-şi plăteşte datoria. Hogea, auzind, se duse înfuriat la el:

- Ce datorie am să-ţi dau, de mă vorbeşti la toată lumea?

- 530 de bănuţi de aur, răspunse băcanul.

- Bine; mâine îţi voi da 280, iar poimâine încă 200. Deci, în total, 480. Mai rămân 50 de bănuţi. Păi bine, hapsânule, nu-ţi crapă obrazul de ruşine să mă bârfeşti în toată mahalaua pentru 50 de bănuţi?

Dacă aş fi fost acolo...

ÎN TOIUL NOPŢII, Nastratin, neputând dormi, se uita pe geam în grădină. Deodată i se păru că zăreşte pe cineva şi o trezi numaidecât pe soţia sa:

- Dă-mi făcăleţul cel mare! Cred că e un hoţ în grădină.

Coborî şi începu să-l bată, chipurile, pe hoţ, până când acesta căzu leşinat.

Dimineaţa, se duse să vadă cine era hoţul care intrase noaptea în grădina lui. Mare îi fu uimirea când îşi dădu seama că era haina lui, care fusese agăţată la uscat şi care acum zăcea pe pământ, zdrenţuită.

- Mă nevastă, mare noroc am avut azi noapte! Ce-ar fi fost dacă eram şi eu în haină?
Aş fi fost mort acum.

Sfatul

UNUL DINTRE MUSULMANI vine la Hogea, disperat:

- Dragă Hogea, am nevoie de un sfat şi de nişte bani.

- Eu pot să-ţi dau un sfat, la nevoie chiar mai multe. Pentru bani, însă, te sfătuiesc să încerci la altcineva.

De ce te interesează?

UN PALAVRAGIU îi spuse lui Hogea:

- Ştii, am zărit adineauri pe cineva care ducea o cratiţă de sarmale.

- Ce mă interesează pe mine!? replică Hogea.

- Da, dar intra cu cratiţa la tine acasă.

-Atunci ce te interesează pe tine?

Hogea - tămăduitor

PLIMBÂNDU-SE odată flămând, prin sat, Hogea fu oprit de un băiat:

- Hogea, tu eşti şi vraci, nu-i aşa? Vino, te rog, la bunicul meu, care e grav bolnav.

Ajuns la căpătâiul bolnavului, ceru pâine, unt şi miere şi o pătură cu care se acoperi, în chip de vraci. Sub pătură, însă, Hogea începu să mănânce.

La un moment dat, băiatul îl zgâlţâi şi-i spuse că bunicul său murise.

- Dacă n-aş fi mâncat, răspunse Hogea, ar fi fost acum doi morţi în casă...

Haina face pe om

LA O PETRECERE, îmbrăcat în hainele lui obişnuite, Nastratin nu a fost băgat de nimeni în seamă.

După o săptămână, trebuind să meargă din nou în aceeaşi casă, se îmbrăcă cu haine noi şi se găti. încă de la intrare, fu tratat cu deosebită atenţie şi servit cu toate bunătăţile.

Atunci Hogea îşi aşează poalele hainei pe masă şi le înmuie în fiecare fel de mâncare, explicând celor din jur, care se arătau miraţi:

- Când am venit cu hainele mele vechi, nu m-a servit nimeni. Acum, însă, datorită lor, sunt tratat ca un musafir de vază. Merită să fie şi ele sătule.

Cazanul care naşte

NASTRATIN împrumută de la un vecin un cazan de fiert rufe. Când i-l înapoie, îi puse în el o cratiţă mică.

- Ce-i cu cratiţa asta? îl întrebă omul nedumerit, fiindcă nu-şi amintea să-i fi împrumutat şi o cratiţă.

- Peste noapte, răspunse Hogea, cazanul a născut o cratiţă.

Omul, bucuros, îi dădu crezare, cu toate că nu mai auzise una ca asta.

După câteva zile, Hogea îi ceru din nou cazanul. Dar de data aceasta, nu i-l mai duse înapoi şi vecinul, văzând că timpul trece, se duse să i-l ceară.

Hogea îl anunţă senin:

- Cazanul a murit.

- Cum să moară un cazan? Ce prostie mai e şi asta? se miră omul.

Hogea răspunse:

- Când ţi-am spus că a născut, ai crezut şi te-ai bucurat de cratiţa cea mică. Acum de ce nu crezi că a putut să şi moară?

între noi nu e nici o diferenţă

DUPĂ UN DRUM de trei zile şi trei nopţi, Nastratin Hogea ajunse la un ţăran, care-l primi destul de nepoliticos.

Ţăranul (altminteri neştiutor de carte) îi ceru să citească ceva şi, memorând, „citi" şi el acelaşi text, apoi îl puse să scrie şi copie şi el textul exact.

- Nu te mai făli atâta, Hogea; acum vezi bine că nu e nici o diferenţă între noi: ce-ai scris tu am scris şi eu, ce-ai citit tu am citit şi eu.
- Ba este o diferenţă, omule, replică Hogea. Eu, spre deosebire de tine, am făcut un drum de trei zile şi trei nopţi, până la dumneata.

Predica

LA MOSCHEE, Hogea îi întrebă într-o zi pe cei adunaţi:

- Ştiţi ce vreau să vă spun?
- Nu ştim, răspunse careva.

- Pentru că nu ştiţi, nu vă mai spun nimic. Altă dată îi întrebă din nou:
- Ştiţi ce vreau să vă spun?
- Ştim, i se răspunse de astă dată.
- Pentru că ştiţi, nu vă mai spun nimic. Nu după multă vreme îi întrebă iar:
- Ştiţi ce vreau să vă spun?

Jumătate au răspuns că ştiu, ceilalţi, că nu.

- Atunci cei care ştiu să le spună şi celor care nu ştiu.

Găina albă

HOGEA DUSE la piaţă o găină neagră.

- Dacă găina era albă, ţi-o cumpăram, îi zise un cumpărător.
- Bine, răspunse Hogea, mâine la aceeaşi oră voi veni cu o găină albă.

Cum ajunse acasă, spălă găina cu apă şi două bucăţi de săpun, dar, desigur, fără nici un rezultat.

- Bun lustragiu ai avut, îi zise el găinii, dacă nici cu două bucăţi de săpun nu pot scoate vopseaua de pe tine.

Brânza cere apă

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ, Hogea văzu că-i dispăruse putina cu brânză de lângă casă. Atunci se îndreptă spre cişmeaua din sat.

- Ce cauţi la cişmea aşa de dimineaţă? îl întrebă un trecător însetat.

- Mi s-a furat putina cu brânză, iar hoţul, care a mâncat brânza, nu se poate să nu vină să bea şi apă...

Hoţul păcălit

ÎNTR-O NOAPTE, unul din hoţii târgului îi fură pe rând lucrurile lui Nastratin Hogea şi le cară

acasă la el. Hogea, trezindu-se din somn, se luă după el.

Pomenindu-se cu el în casă şi neştiind că a fost văzut, hoţul îl întrebă:

- Ce-i cu tine, ce te-a apucat să vii la mine la ora asta?

- Păi mi-ai dat de înţeles că de azi voi locui la tine. De vreme ce mi-ai mutat toate lucrurile aici, după cum se vede, ce rost avea să rămân într-o casă goală?

Cum am lăsat să-mi scape?!

HOGEA avu un vis tare ciudat: se făcea că cineva îi dă nouă bănuţi de aur. Lui, însă, i se păru că sunt prea puţini şi se rugă de acel cineva să-i dea măcar zece.

Când se trezi, dându-şi seama că nu avea nimic în mână, Nastratin se grăbi să adoarmă din nou şi să accepte de astă dată chiar şi numai nouă bănuţi.

Casa fără soare

AHMED se plânse lui Hogea:
- Casa noastră este în umbră; soarele nu pătrunde niciodată în ea.
- Dar în grădina de lângă casă se coc legumele şi fructele? întrebă Hogea.
-A, da, păi în grădină soarele străluceşte.
-Atunci, replică Hogea, de ce nu muţi casa în grădină?

Pot să te fac să ai patru picioare

PROSTUL satului, Akşehir, întâlnindu-l odată pe Nastratin Hogea, îl rugă:
- Ştiu cât eşti de puternic, Hoge. Prin vrăjile tale, fă în aşa fel încât măgarul meu să aibă numai două picioare.
- Eu, răspunse Hogea zâmbind, nu pot face vrăji asupra animalelor, dar cred c-arfi mai nimerit să te fac pe tine cu patru picioare...

Negustorul de halva

PLIMBÂNDU-SE prin Konya, Hogea se opri la un magazin şi începu să mănânce halva, pretinzând că doar gustă. Negustorul îl întrebă de ce trebuie să guste de atâtea ori, dar, neprimind nici un răspuns, se apropie şi-l luă la bătaie.

întors în sat, Hogea fu întrebat de consăteni cum e la Konya.

- E foarte bine, răspunse el, numai că halvaua se mănâncă acolo cu bătaie.

Chitara

ÎNTR-UNA DIN ZILE, Nastratin Hogea fu întrebat:

- Ştii să cânţi la chitară?
- Ştiu, răspunse el.

Atunci îi puseră în mână o chitară şi el începu să zdrăngăne, apăsând fără sens corzile.

Oamenii, nedumeriţi, îi spuseră că ceea ce cânta el e o prostie, că ei au mai văzut instrumentişti şi aceia căutau mai întâi cu degetele fiecare coardă, pentru a realiza melodia.

- Ei căutau notele pe corzi pentru că erau începători, eu apăs direct, fiindcă ştiu să cânt, replică Hogea sigur de el.

Cadoul lui Hogea

HOGEA trebuia să meargă la beiul Timur şi se gândi să-i ducă, în dar, o tipsie de metal. Un vecin întâlnit pe drum îl sfătui, însă, că acela nu era un cadou potrivit pentru beiul Timur şi atunci Hogea, renunţând la tipsia de metal, cumpără nişte castraveţi.

Ajuns la bei, îi dărui castraveţii, dar acesta îi aruncă, unul câte unul, în capul lui Hogea.

„Doamne Dumnezeule, îşi zise acesta, m-ai ajutat şi de data asta cu sfatul: dacă-i aduceam tipsia, mă alegeam şi cu capul spart..."

Calul nărăvaş

ÎNTR-O ZI, Nastratin Hogea voia să ia parte la curse; a nimerit, însă, un cal nărăvaş.

- încotro o iei, Hogea, cu calul tău? îi ziseră unii, uimiţi de ce vedeau.
- Merg încotro vrea calul, răspunse el din fugă, neavând de ales.

La vie

HOGEA pătrunse într-o zi în via vecinului şi începu să fure struguri, pe care îi puse iute într-un sac. Apăru, însă, proprietarul viei:

- Hogea, cum ai ajuns tu în via asta?
- Furtuna din noaptea trecută m-a luat din faţa casei şi m-a adus în vie.
- Dar cine te-a pus să rupi struguri?
- Doar ce îi ating, că strugurii mi se lipesc de mână şi atunci, vrând-nevrând, îi rup.

- Dar în sac cine te-a îndemnat să-i pui?
- Şi eu tot asta mă-ntrebam. Pesemne că tu m-ai îndemnat, că mie nicicând nu mi-ar fi venit în minte o astfel de idee...

De-ar fi mereu praznic...

NASTRATIN HOGEA ajunsese odată într-un sat necunoscut, unde locuitorii mâncau şi beau în piaţa mare. Invitat şi el, Hogea mancă şi bău pe săturate.
- Ce bine se trăieşte la voi! se adresă el celor din jur.
- Măi omule, azi e zi de praznic la noi şi fiecare şi-a adus mâncarea şi băutura, pentru a fi laolaltă.

„De-ar fi praznic în fiecare zi!" se gândi Hogea.

C U P R I N S

Petre Ispirescu
Cele douăsprezece fete de împărat şi palatul cel fermecat / 5

Poveste franceză
Păţania lui moş Pierre / 29

Poveste normandă
Lacomul şi prietenul său / 41

Poveste engleză
Robert şi vrăjitoarea / 48

Poveste spaniolă
Iepurele şi broasca râioasă / 54

Poveste lituaniană
Castelul de pe apă / 61

Poveste **letonă**
Darurile fermecate / 76

Poveste rusă
Cocoşelul negru în
cioc, cu creasta de
foc / 90

Poveste ucraineană
Ivan Năzdrăvan şi zmeul / 97

Poveste uzbecă
Iskander are coarne / 104

Poveste italiană
Flautul de aur / 108

Poveste germană
Cea mai frumoasă nevastă /
113

Folclor din Balcani / 125

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
cont virament nr. 45106262,
banca B.C.R. -S.M.B.

Redactor: **Măria Morogan**
Tehnoredactor: **Aura lordache**
Culegere şi paginare computerizată: **Evelina Avramescu**

Tiparul mediat de Agenţia "Litera" şi executat la Concernul "PRESA" sub comanda nr. 3238